

309599

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6.

చెన్న పట్టణము 1919వ సం॥ అక్టోబరు నెల 2 వ తేది గురువారము

NO. 151

సంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ మాస శుద్ధ అష్టమి ర.

సంచిక ౧౫౧

మిక్కిలి ప్రశస్తిమైన పరిమళద్రవ్యము
ఓటోదిల్బహారు (రిజిస్టర్)

పరిమళద్రవ్యముల కన్నటికి నిది రాజు

ఇండియా జేతనానందు జరిగిన అన్ని ప్రదర్శనామండలముల చాల
పరీక్షలును ప్రశంసా పత్రములు నియోజింపబడినవి.

దీనిలో సారాయి సంబంధ మేమియును లేదు గాన ఆచార
పరులందరూగూడ దీనిని నిరభ్యంతరముగ నుపయోగింపవచ్చును. పలు
విధములగు పువ్వులను నువాసన దీనియందు గలదు. ఒకటిరెండు
చుక్కలు జేబుకమాముదాద వేసిన చాలును. అప్పుడే కోసితెచ్చిన
పువ్వులవలన వ్యాపించు పరిమళమునంటి పరిమళ మతిమిశ్రముగ
వ్యాపించుచుండును. దీని నువాసన నిలచునంత కాలము మరియే పరి
మళద్రవ్యమునకును నిలువదు. వెద్దలైజా (అర ఆవుకన్నుబుడ్డి) రు 2-0-0
మధ్యలైజా రు 0-12-0 చిన్న లైజా రు 0-8-0 బి.పి. చార్జి రు 0-5-0.
మిథులమునందు దొరకనిచో కేంద్రి పోల్ ఏజంట్లకు వ్రాయుడు.

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,
(D 126 W 100) 155 జుమ్మామసీద్, బొంబాయి.

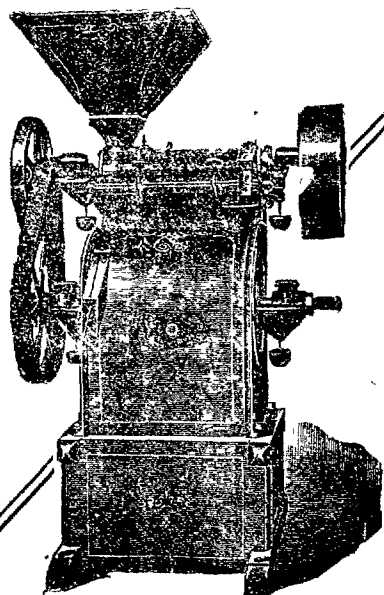
సర్వవృత్తిక విషనంజనిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్క్)

హిమాలయో పర్వతాన నంతోపయోగో పోవుచును.
గుణములేదని యజ్ఞాభ్యుదయవారలకు నూ 100 ఇంశా.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందును చుండి
వలసిన ముఖ్యమందు. ఆంధ్ర
మూసాని, జేతనానందులచే జూ
డ్రగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినము
జంతునను మందు గుణముమును
తేలునకు మాత్రము కాక ఎలుక,
వక్క, పాము, జిడ్డి మొదలగు
విషజంతువుల పుట్టును నువ్వు
గించును. తెల పాకటో 1-8-0. 0-8-0.
పోస్తేటి 0-8-0. 1 డబ్బా పాకటో
తెల రూ 5-0-0. పోస్తేటి నేలు
పాకటో 2 ప్యాకెట్లు తేల్పించుకొనుచుంటే పోస్తేటి ఇంశాం
కర్రకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియోజింపబడు
ఉదాహరణ:— ధన లక్షి కంపెనీ,
6 లెంకటేశ్వర స్త్రీ స్థి, సాకాతము పోట్ల, బుదరాన

Genuine Engelberg Rice Hullers

are in use in every Rice Milling District in India, and
are giving satisfaction wherever installed.

We prepare and submit estimates for all sizes of
Rice Mills equipped with Engelberg Hullers, and
Shellers, and driven either by our own well-known Steam
Plants or BLACKSTONE Liquid Fuel Engines.

Note.—Genuine Engelberg Machinery and the
Spare Parts for same, can be had only from us, as
we are Sole Agents and Distributors.

MARSHALL, SONS & CO. (India), Ltd., Engineers

9 Second Line Beach, Madras (P.O. Box 141)

and at BOMBAY, CALCUTTA, BEZWADA, LAHORE and TANJORE

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
ఇతర వీధిమైన నొప్పులను కూడ
మా అమృతాంజనమును వాడి
నంతమాత్రమున నయముగను.
సులభ వెల 0.8-0 అణాలు.

అమృతాంజనం డిపో,
6, లంబు కెట్టి పీఠి, మదరాసు.

అమృతాంజనం డిపోవారి ఔషధాలయమునందు అమృతాంజనం, తామరతైలము, మోహినితైలము,
దంతచూర్ణము మొదలగు ముఖ్యమందులే గాక, ఇతరములగు మందులు కూడ అనేకము లున్నవి.
కావలసినవారు కేటలాగును తెప్పించి చూడవచ్చును. కేటలాగునకు వ్రాసినచో తక్షణం పంపెదము.

నైల్డూరులో సమావేశ మగుట

ఉపపాదకులు:- విన్నపిట తేంకట కృష్ణ రావుగారు,
కోన వెంకటరాయశర్మగారు, ఆమోదకులు:- రావుల లోక
నాథంగారు, ఇమాంజేక సాహేబుగారు, అంకిరెడ్డి లంజాశీ
యాలుగారు, మల్లెపూడి జనకిరామయ్యగారు, నందగిరి వేంక
టప్పయ్యగారు.

రాజోవునకు కన్నులు జిల్లా మహానందితో జరుగునట్లు
లుల తీర్మానింపబడినది.

ఆంధ్రవిద్యార్థి సభా కార్యదర్శిగారికి ముఖ్యపట్టణము:-
ఈ సభా కార్య వ్యాసవహుమన చాటిపరీక్షను 1917 సం॥ శీతం
బరు నెలలో హైస్కూలు విద్యార్థుల కేర్వలెను యందు ప్రథ
మముగా నుత్తరలైసవారికి రజతపతక మిచ్చుదును ఈనెలలో
లోనె ప్రకటింపిరి. నేనే చాటిపరీక్షయొ రజతపతకము పొంది
తినునవానిది. ఇంకను వరకము వంతులేదు — ఆనంది వెంకట
కృష్ణి

చిరునామ: కొర్నాటు పట్టణవిళి వ్యాపారులు
272 మింటుస్త్రిటు, మింటుబిల్లింగు పోస్టు, మద్రాసు!

కృష్ణామండల కర్షక, వర్తక కారి కమహాసభ.

బెజవాడలో సమావేశమగుట.

నెవ్రెంబరు 29 వ తేదీన బెజవాడలో సైలవరంరాజు గారి నాటకశాలలో జరిగిన కర్షకులకు ఆర్యయజుశు అవతరణ విజ్ఞాన వివాకలవాడయిన బాలాజీరావు నాయకుగా ఉచ్చిత యువనాగ్యము నుండి ఈ క్రింది భాగములు ప్రదర్శించబడినవి:

ప్రజల సందర్శనకొరకు దొరకనూరు వారు ఆహారపదార్థములు కనయించి క్రమశిక్షణములను చక్కపెట్టుటకు గాను చట్టములను యేర్పరచుట కచ్చేయ. ఆ 1914 సం. నె 9 రు ఆర్డీనెన్సును ఆ 1915 సం. యవర్ బెన్చి కెజిస్ లేవన్ ఆర్డీను, ఆ 1918 సం. బెన్చి ఆఫ్ ఇండియా రూల్సు మొదలై: వి యేర్పాటుచేసిరి. వీటివలనవిద్యభ్యాసములను కంపెన్ తే వన్ యిచ్చి స్వాధీనపరచుకొనటమను వాటిని యేర్పరచుట యెవ్విధముగా యే ధరలకు క్రియించ బడవలసినది తీర్మానించుటకు, గవర్నమెంటువారికి ఆధికారములు కలుగజేయబడెను. ఆ 1918 సం. మార్చి నెలలో జరిగిన మద్రాసు శాసనసభాసభలో జరిగిన చర్చపయిన చేయబడిన తీర్మాన ప్రకారం యే జిల్లాలో ధాన్యము నింపుయందనో, యెచ్చట ధరలు దెయిరకైనాగాను యెచ్చట తీర్మాన ధరలకు పో చ్చిపోవునో ఆట్టిజిల్లా కలెక్టరుగారికి ధాన్యములను స్వాధీన పరచుకొనటమను ధరలు యేర్పరచి అమ్మించుటమను అధికారములు యిచ్చబడినవి.

దైకశక్తి రాజభక్తి భూతదానముల మన జేకట్టులను ఇతర జిల్లాల ప్రజల కష్టములు నివారించుటకుగాను చేయవచ్చు ఇట్టి యేర్పాట్లకు మనమందరము సహాయభూతులుగా నుండుట ఆత్మసంతోషకమయిన సంగతియని తమ కందరికిని గోచరమయ్యె యున్నది.

అయినప్పటికి "తనకుమీన ధర్మము మొదలు పెట్టేదేము" అను సామిక్ ప్రకారం యితరజిల్లాలకు సహాయము చేయుటయందు మన జిల్లా ప్రజలు కష్టము కొందమందుట్లు చూచుకొనవలెను. ముఖ్యమయ్యున్నది. ఇప్పటివరకు మన జిల్లాలో ఈ 1 కి తే 6-8 ల చొప్పున అమ్మించుచున్న రెండవరకము లిన్యం సరిపాడుగానందు గోదావరి గుంటూరు జిల్లాలలో కేర్లు 5-4-9 చొప్పున అమ్మించుచున్నది. కొన్ని జిల్లాలలో కేర్లు 5-2 వెలిగా కూడా అమ్మించుచున్నది. వీనిల్ల మన జిల్లా పేదజనులు యితరజిల్లాల పేదజనులకంటె మంచి వీటిలో యింతవరకు నున్నారని చెప్పటమను సంతోషము లేదు. ఇది మనమందరము సంతోషించవలసిన అంశము. అయితే రయతులకు యేర్పడిన కష్టమును నాలోచించవలసిన ముఖ్య వాంఛనా అయివున్నది.

కృష్ణాజిల్లా తాలూకా ధాన్యపుంట్ల అగ్రికల్చరల్ డిపార్టుమెంటువారి అందనాప్రకారం సాగుట 504,000 టన్నులు అయివున్నది. వీరిలో అక్టోబరులో వచ్చు పంట మొత్తం 19,000 టన్నులు సరిపాడులో 25,000 టన్నులు దిశంబరులో 260,000 టన్నులు, జనవరిలో 200,000 టన్నులు ఉత్పత్తి కావవలెను. మున్నూ అంచనా అయివున్నది.

మన జిల్లానుంచి గడచిన జనవరినుండి యేప్రియము వరకు కంట్లో పడ్డది యితరజిల్లాలకు యెచ్చట అయిన విన్యం 24,000 టన్నులు. మొత్తము 50,000 టన్నులు. వేరే 74,000 టన్నులు అయివున్నది. వీని ధాన్యముగా మూడవరకు వెంచి మూరై 48,66 టన్నులు ధాన్యం అవుచున్నది. అది 2 కులు గుల యెచ్చట 18,50,000 కాటాబస్తానుల సరియయిన 1,00,000 టన్నులుగా యెచ్చట 400,000 టన్నులు ధాన్యము మన జిల్లా ఉపయోగమునగాను మిగిలినట్లు యేర్పరచుచున్నది. ఆ 1911 సం. గణిత ప్రకారం మన జిల్లా జనాభా సంఖ్య 19,97,585 అయివున్నది.

ఇప్పుడు ధరల విషయమై యోచించవలసి యున్నది.

(i) కలెక్టరుగారు కమాండరింగు చేయుటలో యేర్పరిచిన కేర్లు.

2 క్లాసు ధాన్యపుంట్ల రు 6-4-0
1 క్లాసు రు 6-2-0

(ii) రయతులు విక్రయించుకొను కేర్లు

2 క్లాసు ధాన్యపుంట్ల రు 7-4-0
1 క్లాసు రు 7-0-0

(iii) సర్కారు యిలాకాను జరుగు యెచ్చట కేర్లు.
2 క్లాసు విన్యం బస్తా రు 11-6-0
1 క్లాసు రు 11-12-0
ఇందు బస్తా ఖరీదు రు 0-8-0 తీసికేస్తే 10-14-00.
రు 11-4-00 యేర్పరచుచున్నది. దీనికల్ల బస్తా 1-కి విన్యపు ధర 10-14-0 వడ్డధర 9-8-0.

దీనినిబట్టి 1-8-0 లాభం యేర్పరచుచున్నది. ఈ లాభం మంచికాలములో కర్షకునికి యేర్పడి ఉంటే బస్తా 1-కి రు 0-2-0 మొదలు రు 0-4-0 లకు బయలు రు 1-6-0 కాస్తా గా నుండును.

సర్కారుయిలాకాను పెట్టించబడిన డిపోలను 72 కేర్లుగల మొదటిరకం విన్యం బస్తా 1-కి రు 10-8-0 అను రెండవరకం విన్యం బస్తా 1-కి రు 10-8-6 అను కష్టముచేయ బడుచున్నది. ఆదేశముల యెచ్చట చేయబడు విన్యం బస్తా 1-కి మొదటిరకం రు 11-4-0; రెండవరకం రు 10-14-0 కేర్లు గిట్టబాటు అగుచున్నది. ఈ తేదీ రు 0-12-0, రు 0-10-0 అను వారణము కనపడదు.

ఇదిగో డిపోలకు కష్టములయ్యె విన్యము చాలా తక్కువకంటె అప్పుడు బావకు. మోకబా. తవులకు ల్లి ఉండే గాను ఉండేట్లుగా తెలియచున్నది. అందువల్ల ఎరువుతీకి యిచ్చేవాటికంటె అధునకుం రు 1-0-0 కేర్లు అయిన ధర కిగ్గవలసియుంటుంది.

మన ఉదాహరించిన యంశముల నేను ముఖ్య మయిన రయతులను పెద్దయనములకు సగ్రహించుటవలన తెలిసి కొనివచ్చుచున్నాను. ఇప్పుడు మన మిచ్చట సమావేశమయిన ది ప్రస్తుతపు కంట్లో పడ్డ కష్టముల ధాన్యం కండించే రయతులకు యేర్పరి కష్టములకు కారణములు పరిశీలింపి వాటినిపోగొట్టుకొనటమను సంతోషమైన యేర్పాటులను ఆలోచించుట అయివున్నది. వీటిలో నాయభిప్రాయప్రకారము ముఖ్య మయిన యంశములు:—

(1) ధాన్యము విన్యము కమాండరింగు చేయుట జరుగుచుండవలసినదేనా? జరుగవలసి ఉంటే ఏ పద్ధతులవై? అవసరం లేదనుకొంటే కారణము తెలు?

(2) ధాన్యం కండించే రయతులకు కష్టము ఖరీదులేని తీసికేడజనకుం కష్టములేకుండ ఉండుట్లు మధ్య ప్రదేశము కలగ తేసికొననట్లు మరల భావించుట వర్తకులకు నిర్మమి త్రమైక లాభములేకుండా జరుపుటకు మార్గములే?

(3) ఆ 1914 సం. నె 9 రు ఆర్డీ నెన్సు కిందకు ఆ 1918 సం. నె 1 రు ఆర్డీ నెన్సు తెజిన్చిన ఆర్డీ కిందకు చేయబడి యుండు సంఘటన ఎంతవరకు ఏర్పడుగా సరిపాడుదల సినది?

(4) వైమును అంశములు ఇప్పుడు ముఖ్యముగాయోచించి వాటినిమీదమైన మన తీర్మానములను గవర్నమెంటు వారికి తెల్పుకొనట అవసరమయినట్లుగా నాకు తోచుచున్నది. వీటినితమకు అవసరమని తోచే మార్పులతో సాధ ధాన్యముగా చక్కించి తీర్మానములు జేయగోరుచున్నాను.

తీర్మానములు

కంట్లో పడ్డది సాధ్యమయినంత త్వరలో తీసికేయవలెనయి. (1) కంట్లో పడ్డ కాలము పొన్నలు మొదలగు మెట్టధాన్యములకును కందులు వులము మొదలగు పక్కనికనులును మిక్కిలి, బట్టలకును కంట్లో పడ్డవిలకు వర్తింపజేయవలెనయి. ఈవిధమున ప్రభుత్వమువారి గోరుచున్నాను.

II కంట్లో పడిన తీసికేయవలసిన కంట్లో పడిన సంబంధించిన అన్నివర్తకములకు నిర్వహించుటగాను జిల్లామొత్తమున 11 మంది సభ్యులను ఒక కమిటీయను ప్రతితాలూకాకు 7 మంది సభ్యులుగల ఒక కమిటీయను ఏర్పరచవలెనయి.

(1) జిల్లా కలెక్టరు జిల్లా కమిటీకి అధ్యక్షులుగను మోడు క్వార్టర్స్ డిప్యూటీ కలెక్టరు క్లెరిక్ గను తాలూకా కమిటీలకు డివిజన్ ఆఫీసున ప్రెసిడెంటుగను తనాఫీసుదార్లు క్లెరిక్ గుగను తక్కిన కమిటీ సభ్యులందరకు అనువోగన్లు లుగ నుండవలెనయి. జిల్లా కమిటీలో వైములందరవలెనయి ను నీవధివారు తీర్మానించుచున్నాను.

III (1) కంట్లో పడిన మున్నె ఇంకవరకు చేయబడిన నిబంధనలన్నియు సంపుటికరణముచేసి తెలుగున అచ్చు చేయించి ప్రతి క్రమములలోను ప్రచురము చేయవలెనయి. ఇకముందు జరిగే మార్పులను అంతే నీ ప్రచురించవలెనయి.

(2) జిల్లా కమిటీయొక్క అంగీకారము లేని రూల్సులలో ఏమార్పులు చేయగూడదనియు ఈవిధమున తీర్మానించుచున్నాను.

V గవర్నమెంట్లో నందగ్గములలో కొందరు అధికారుల చేత వైములకును వర్తకులకును కార్డులకును గలిగిన అకా

క్రమియైవట్టియు అక్రమమైవట్టియు వర్తకులనుగూర్చి విచారణ చేసి రిపోర్టుచేయుటకు అసభికార సంఘమొకటి తుదిగక పెద్ద మనమ్యలను కలిగియుండవలెనయి. వారు ఏతాలూకాలో విచారణ జరి పెదకో అయితాలూకాలోని కమిటీవారికివచ్చును ఇరువురు పెద్దయనమ్యలను కలుపుకొని విచారణజరిపి సాధ్యమైనంతత్వరలో తమరిపోర్టును వారకుమువారి కంపతలముననియు ఇదివరకు జరిగిన అక్రమముల వాటిని ముందజరుగకుండా తగునూచనలను ఉదాహరించి దొరకనూరువారి కంపతలముననియు ఈసంఘమునకు ప్రస్తుతపు ప్రెసిడెంటు అధ్యక్షులుగను కాశీకేరరావు పంతులుగారు కార్యద్య అవరణిలు కె. వెంకటప్పయ్య పంతులు కేముని కేటకు నువ్వారావు పంతులు కో వెయిడాడి గోపాలకృష్ణయ్య గార్లు సభ్యులుగ నుండుటకును ఈవిధమున తీర్మానించుచున్నాను.

IV కంట్లో పడ్డ కష్టములలో కమాండరింగు ధరలు పెంచు ధరలకంటె బస్తాకు 0-2-0 ల కన్న తక్కువగా కుండ నుండులాగు ధరలు నిర్ణయముచేయ వలయునయి. పెంచుధర రంగూనవిన్యమునకు తక్కువగాకుండ నుండవలయునయి. నీవిధమున గోరుచున్నాను.

VI రయతులనుండి కమాండరింగు చేసినవరకు ఏవిధిబస్తా లధాన్యములకు తక్కువకాకుండ ఉండి కరువుతరు కొరియెడల నూరుధాన్యపు బస్తాకు 4 కే మూడుమడుగుల బస్తాను చొప్పున విన్యముగాచేసి కంట్లో పడ్డ ప్రకారము అమ్మటకు సదుత్తరము చే అకాకమిన్య కలెనయి. సన్న అట్లగడ డిప్రీజ్ గుంటు దుగు మొదటిరకతి ధాన్యమునకు విన్యమునకును కంట్లో పడ్డ రింపచేయగూడదనియు ఈవిధమున తీర్మానము చేయచున్నాను.

IIIV కమాండరింగు చేసి పట్టుకొనినపుడు, తేక (వాడి చేయు) ప్రయత్నము జరిగినట్లు తోచి పట్టుకొనినపుడు అట్లు పట్టుకొనిన అధికారి సదురు సరుకును వెంటనే భావించుటగాని భావించుతరపు వాకిగాని రిపేరు ఇవ్వవలెనయి. ఈవిధమున తీర్మానించుచున్నాను.

IIIV కమాండరింగులో సదురుసరకు తాళములేని స్థితులేని చాలకాలము నిజమయించుటవలన భావించుట చాలకష్టపడుచున్నాను. కావున అర్జి నెన్సు విధానము ప్రకారము సవి జరుపుటకును సామ్య ఇయ్యకుండ తాళములు స్థితులేయువరకు మానవలెనయి. ఈవిధమున గోరుచున్నాను.

IX కమాండరింగు చేయబడిన సరుకుల ధాన్యపు భావించుట ఇన్యం కేసులలో ఇప్పుడు జరిగేలాగున కొంతమందికి మాత్రమే ఇచ్చియవలెనయి. అందరి వర్తకులయొక్కయు తీర్పును తయారుచేసి అందరికి స్వాతంత్ర్యంతో నిష్పక్షపాతముగా ఇచ్చివేయవలెనయి. ఈ విధమున తీర్మానించుచున్నాను.

పోస్టు సమాచారములు.

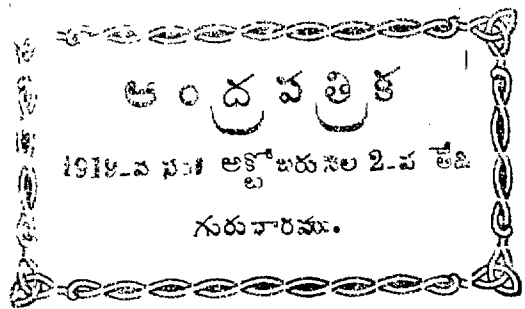
రాజవోలు తాలూకా సభి కేటివల్లి బోర్డు స్కూలు యొక్క 1919 సం. ఏప్రిలులో నెల జీతము మేము నెలలో నెం 5378 రుగా ముయ్యారు కాబడి అంతరవేదికాలెం ప్రాంతి ఆఫీసుకు వచ్చి అక్కడకుంచి 27-5-1919 తేదీన రావులపాలెం పోస్టు అంకంపాలెంకు రిటర్న్ చేయబడి అచ్చటకుంచి, తిరిగి, 6-6-19 తేదీన సభి కేటివల్లి నావకు చేయబడినది. ఈ సంగతి రావులపాలెం ప్రాంతి పోస్టుమాస్టరుగారికి 18-6-19 వ్రాసిన రిప్లయకార్డుకు 22-6-19 తేదీన జవాబిచ్చిరి. పిమ్మట కొత్తికేట సమిహిష్టమాస్టరుగారికి రిప్లయకార్డు వ్రాయగా వారు 3-7-19 తేదీన "సదరు ముయ్యారుగూ మీ కింజాన బటువాడ నిమిత్తము, రాజవోలు పోస్టు త్వారా మిగిలినా. నాజబ్బుచేయుటచే అలశ్యయింది" అని వ్రాసి నాడు. ఏప్రిలులో నెలజీతము. 5-7-19 బట్టవాడా అయినది. సదరు వైవాచిచ్చి రిప్లయకార్డులు రెండును నావద్ద నున్నవి.

సదరు స్కూలునుంచి 44 ములకుల బడవులబంగీ అంతరవేదికాలెం పోస్టుమాస్టరు నెం 24 రుగా రాజవోలు తాలూకా పోస్టు ప్రెసిడెంటువారికి 2-8-19 తేదీన రిజిస్టరు కాబడి తిరుగు రిపేరు కొరబడినది. కాని కదరునీ 24-9-19 వరకు చేరలేదు.

కదరు గ్రామ లాకు మూలకరెండెంటు గారకు చాగంటి బంగారాజుగారు తమభాగ్యవ జబ్బుచేసినప్పుడు రాజవోలు పోస్టు మాస్టరుగారు 29-9-17 అంచెకాలిలో తెలిగ్రాం ఇన్యంగా 5-1-17 తేదీన అందినది ఇంత అలశ్యమగుటకు కారణమేమి?—ఒక లేఖకు.

ప్రకటన.

రేపు మహర్షి వసు వండుగ యగుటచే ఆంధ్ర పత్రిక వెలవడదు. తిరిగి పత్రిక కనివారము ప్రకటిత మగును — సంపాదకుడు.

కృష్ణాజిల్లా రైతులసభ.

బెజవాడలోం దీ వారాంధమున గా. రావు సాహెబు బాలాజీరావు నాయుడుగారి యధ్యక్షత క్రిందను గూడిన రయితుల మహాసభ క్రజలయం దుదయించిన సూతనక క్రికి నిదర్శనముగ నున్నది. సంకడలు వాగరికలక్షణము లైన సుగుణములను దుర్గుణములను క్రజలయం దు మూర్తిభవించ జేయుచుండును. కృష్ణాజిల్లా తేషించిన జిల్లాల కంటె సభికమైన భూమిసిన్నును చెల్లించుచున్నది. మద్యాదాయము స్థాంపుల ఆదాయము విశేష ముగ వచ్చుచున్నది. కృష్ణాజిల్లా ఆంధ్రమండలములందు వ్యాజ్యములకు వలె రాజకీయాం దోశమునకును ప్రసిద్ధిని గాంచినది. ముఖ్యముగ రయితులయందును యువజనులయందును సుల్పా హ ముదయించినపుడు ప్రజాజీవితము వీర్యవం తము గాగలదు. కృష్ణాజిల్లా రయితులందు గల సంకన్నలు విద్యావంతులు వారి సంఘప్రయో జనములకై పాటుపడుట వారి దేశోపకారస్వభా వమునకు నిదర్శనముగ నున్నది. హెచ్చుధరలను, కంట్రోలు వద్దతిని, క మేం డీ రింగు వద్దతిని యోచించుటకు బెజవాడయందు గూడిన మహా సభకు చాలమంది రయితులు వచ్చి యుండిరి. బాలాజీరావు నాయుడు గారు వారి ప్రారం భోపన్యాసమునందు కృష్ణాజిల్లాయందు సాలునకు 5,04,000 టన్నుల ధాన్యము వండు సనియును నింతవరకును సమ్ముడుపోయిన ధాన్యము గాకను 4,00,000 నిలువయున్న దనియును, కృష్ణాజిల్లా ధాన్యమువలన నితరులు సుఖపడుట వ్యాయ సమ్మతమైనను తనకు మాలినధర్మము లేదని యును, ధాన్యపు ధరలు పెరుగుటవలనను రయి తులు లాభమును బొందుట వ్యాయ మనియును, ఇప్పుడు కంట్రోలు వద్దతివలనను బస్తా 1-కి రూ 1-8-0 లు లాభము మధ్యస్థులకు బోవుచున్న దనియును, లాభమును రయితులె పొందుట వ్యాయ మనియును తెలియజేసిరి. బాలాజీరావు నాయుడుగారు కంట్రోలువద్దతిని తీసివేయవలసిన దని గాని ఉంచవలసిన దని గాని నిశ్చితాభిప్రాయ ములను వెలువలేదు. సభయందు కంట్రోలు వద్దతికిని కమాండిరింగు విధానమునకును సంబం ధించిన తీర్మానము లంగీకరింపబడినవి. కృష్ణా మండలమునందును నితరమండలములందును రయితులును క్రజలును కంట్రోలు కమాండిరింగు వద్దతులవలనను నష్టమును బొంది రనియును, మధ్యస్థు లనవసరముగ లాభమును బొంది రని యును, ఉద్యోగిగములు కక్షపాలమును జూపియును లాభమును బొందియును క్రమముగ బ్రవర్తించి రనియును, రయితులు తలంచుచున్నారు. లాభ నష్ట ములు అన్యోన్యాయము గల స్థితులుగాని నిరా

శ్రయస్థితులుగావు. ఒకరు లాభమును బొందిన ని కొకరు నష్టమును, నొకరు నష్టమును బొందిన నికొక రు లాభమును బొందుట లాభనష్టముల స్థితియందె గలదు. యుద్ధమువలన క్రభుత్వమువారు కంట్రోలు వద్దతి నేర్పరచి వ్యక్తులకు కరదేశములకు ధాన్యాదుల నెగుమతి చేసెడి స్వతంత్రమును ప్రతి పేధించిరి. కృష్ణాజిల్లాయందు గత సంవత్సరము నందు బరిగిన దోపుడుల వలన నధికారులు కృష్ణాజిల్లాయందు కంట్రోలువద్దతిని స్థాపించిరి. రయితులు ముఖ్యముగ పెద్దరయితులు కంట్రోలు వద్దతివలనను తమకు వచ్చెడి లాభము పోవుచున్న దనియును, ధరలు పెరుగుటవలనను గలిగిన లాభ మును రయితులు పొందుట వ్యాయ మనియును వాదించుచున్నారు. కంట్రోలువద్దతివలనను కృష్ణా జిల్లాయందు ధరలు నిలుకడయుండుటయును బీద లకు చవుకగ విశ్వాము దొరకుటయును సంభ వించింది. బియ్యపు ధర పెరిగినందున నింకను పెరుగుట దేశమున కనర్థదాయకమనియును ధరను నిలుకడగ నుంచుట క్రజాక్షేమమున కవసరమని యును జాలమంది సమ్ముచున్నారు. కంట్రోలు వద్దతి సవలంబించుట వలనను కృష్ణాజిల్లా యందలి బీదలకు ప్రయోజనము గలిగిన దని యందరును సంగీకరించుచున్నారు. కంట్రోలు లేనియెడల కృష్ణాజిల్లాయందును నితర జిల్లాల యందువలె బియ్యము ప్రి యము గ నమ్ముబడిన క్రజలయందు స.క్షోభము గలిగియుండును. ఇతర రాష్ట్రముల వారును నితరమండలములవారును విశేషముగ కొనుటవలనను కృష్ణాజిల్లాయందు ధాన్యము లేకపోవుటయును ధరలు పెరుగుట యును సంభవించును. కంట్రోలువద్దతి వలనను నింతవరకును కృష్ణాజిల్లా కీ లాభములు గలిగినవి. ముం దీవద్దతి యవసరమా? యనవసరమా? యను విషయమును క్రజాక్షేమకరాయణులు నిర్ణయించవలయును. స్వేచ్ఛావ్యాపారమున కల వాటువడిన జనులకు కంట్రోలువద్దతి వ్యాయముగ పాలించబడినను సంతృప్తి గలుగుట సహజము. వ్యాయముగ పాలించబడుట లేదని తోచినపు డసంతృప్తి గలుగుటయుండు వింతలేదు. రయితుల మహాసభయం దామోదితమైన తీర్మానములు బాగుగ యోచించి చేయబడిన వని విమర్శనము వలనను విశేష మగుచున్నది.

కంట్రోలువద్దతిని తొలగింపవలయునని సభ యందు తీర్మానింపబడినది. ఈ వద్దతిని నిలపని యెడల మెట్టపైరులకు గూడ నీ వద్దతిని వ్యాపింప జేయవలయునని తీర్మానింపబడినది. విశేషముగ జిల్లా ప్రదేశములనుండి యెగుమతి కవకాశము గల బియ్యమును కంట్రోలుచేయుట ప్రయోజన కరము గాని విశేషముగ నెగుమతి చేయని ఇతర ధాన్యముల యెగుమతిని ప్రతిపేధించుటవలన నేమి ప్రయోజనము గలుగును? కంట్రోలు వద్దతిని పాలించుటకు రయితుల ప్రతినిధులు గల జిల్లా సంఘమును తాలూకా సంఘములను నేర్పాలు చేయవలయు సనియును నిబంధనలను రయితు లను సంప్రదించి మార్పువలయుననియును చేసిన తీర్మానములు యుక్తముగనున్నవి. కంట్రోలు వద్దతివలనను నష్టమును బొందెడి రయితులను సంప్రదించి యేర్పాటులను జేయుటవలన ససం తృప్తి తగగలదు. కంట్రోలు బియ్యము నంద రును సమ్మువచ్చునని సిద్ధాంతమునందున్నను వా దుకయందు కొంతమంది మాత్రమె నిక్రయము వలన లాభమును బొందుచున్నారు. ఈ లాభము అమ్మెడి రయితునకుగాని వినియోగమును జేసెడి జనులకు గాని కలుగుట వ్యాయముగాని కేవలము మధ్యస్థులకు బస్తా 1 కి రూ 1-8-0 లాభము గలుగుట వ్యాయముగాదు.

రయితునకు సయితము విక్రయాధికారము నిచ్చిన కొంతవర కీ క్రమము పోయి రయితు లాభ మును బొందగలదు. ధరలను నిలకడగ నుంచుటకై ధాన్యమును కంట్రోలు చేయునపుడు రయితు లకు గలుగుచున్న కష్టములను నివారించుటకయి కొన్ని తీర్మానము లంగీకరింపబడినవి. కమాండి రింగు చేసెడి యధికారు లక్రమము చేయకుండు టకై ఈ వద్దతి నందరిమీదను సమలు చేయవల యుననియు కొనిన ధాన్యము సంతయును వెంటనే తీసికొని సామ్ము సీయవలయుననియును రసీదుల సీయవలయుననియును తీర్మానము లంగీకరింపబడి నవి. కమాండిరింగు వద్దతిని సామాన్యజనులు వాడుకొనెడి బియ్యమున కన్వయము చేయుట సిద్ధాంతమైనను వాట్రగడములకు డిల్లీభోగము లకు సన్వయము చేయుట యక్రమమని మరొక తీర్మాన మామోదింపబడినది. ఇంతవరకును జరి గిన వ్యవహారక్రమమును విచారించి లోపము లను దెలుపుటకు గాని కొండవెంకటప్పయ్యగారు వేమూరి సుబ్బారావుగారు, కో.గోపాలకృష్ణయ్య గారు మొదలగువారు పంచాయితీసభగా ఏర్పాటు కాబడిరి. వీ రీ విషయమును విచారించి జరిగిన యక్రమములను నిర్ణయించుట దుష్కరము.

కంట్రోలువద్దతిని ధరలను విచారించుటకు భారతక్రభుత్వము వారొక యువసంఘమును నియమించుట కంగీకరించిరి. ఆయువసంఘ మేమి నిర్ణయించునో కాలము తెలుపవలసి యున్నది. కంట్రోలువద్దతిని అధికారులు క్రమక్రమముగ తగ్గించుచున్నారని వారి ప్రకటనలు తెలుపు చున్నవి. జనవరిమాసమునందు బియ్యపుకంట్రోలును సయితము తొలగించుననుటకు సూచనలు గలవు. కొన్ని ప్రదేశములందు కాలమానము బాగుండక పోయినను మొత్తముమీదను కాల మానము బాగున్నదనియును పంటలు వండిన వనియును సూహించబడుచున్నది. వీదియెటులున్న ను సంతర్కండలముల కంట్రోలునైనను జనవరి నుండి క్రభుత్వమువారు తీసివేయుదురని సమ్ము చున్నారు. రయితులు వారికిగల కష్టసుఖములను ప్రభుత్వమునకు నిర్భయముగ వెల్లడిజేయుచు సక్ర మాందోళనమునకు బూనుకొనునపుడు వారిసం ఘమునకును దేశమునకును శుభములు గలుగగల వని విజయవాడయందు గూడిన రయితుల మహా సభ జనులకు గుణపాఠమును నేర్పుచున్నది.

తెనాలి మ్యునిసిపాలిటీ

గత వత్సరపు తెనాలి పురపాలన వృత్తాంతము సంత్సృష్టికరముగ నున్నది. తెనాలియందు 1911 సం॥ జనాభాప్రకారము 18,915 ప్రజలు గలరు. గత సంవత్సరమునందు 436 జననములు 676 మరణములు సంప్రాప్తమైనవి. పుట్టిన వారి కంటెను గిట్టినవారి సంఖ్య 240 హెచ్చుగ నుం డుట విచారకరము. విషజ్వర మరణములు 187 యును మరణాధిక్యమునకు గారణములై యుండును. ఆసుపత్రియందు వైద్యసహాయమును బొందిన వారిసంఖ్య 6000 తగ్గుట సంత్సృష్టికరము గాదు. స్త్రీలవైద్యసహాయమునకు ప్రత్యేకమైన ఏర్పాటు లేకుండుటయును సంత్సృష్టికరముగాదు. ఆసుపత్రి యందు గల మంత్రసాని 125 ప్రసవములకు సహాయమును జేసినది. ఈ విషయము నందు ప్రజల కధికముగ సాయమును జేయుటకు మ్యునిసి పాలిటీ పూలుకొనుట యుక్తము. మ్యునిసిపాలిటీ అంచనాప్రకారము రూ 75,000 వ్యయము చేసి వర్ధమాన మగుచున్న పురపరిస్థితుల కనుకూల ముగ క్రొత్త ఆసుపత్రిని వెంటనే కట్టుట

యవసరము. విద్యాశిక్షణమునకై 29 బాలికపాఠశాలలు 3 బాలికా పాఠశాలలు గలవు. అందు 2235 బాలురు 570 బాలికలు విద్యనభ్యసించు సన్నారు. గత సంవత్సరమునందు బాలురసంఖ్య 179 హెచ్చినను బాలికలసంఖ్య 5 తగ్గుటకు గారణము తెలియకున్నది. విద్యా శిక్షణమునకై రూ 4793-13-10 వ్యయముచేయబడినది. విద్యా ధికరూ 1-12-4 వంతున వ్యయము చేయబడి విద్యావ్యాపకమునకు బాలియుండదు. గత సంవత్సరాదాయము లోలుగేటల సొమ్ము గలిసి రూ 31,766-2-2. మ్యూనిసిపల్ కన్సల్ 1-3-0 రూ 1-3-0 వంతున చెల్లించబడినది. ఇది వ్యవస్థమని తెలియుచున్నది. మొత్తము ఆదాయము రూ 51,602, వ్యయము రూ 55,207. ఆదాయ వ్యయములు రెండును పెరిగినవి కన్నులు నిర్మాణములేకను బాగుగ వసూలుచేయబడినవి. గత సంవత్సరమున పాలకపాలము సంతృప్తికరమైనను వ్యవహారము సంతృప్తికరము గాదని నిశ్చయపలన తెలియుచున్నది. ఫల సంతృప్తి 29 నుండి 25 కు తగ్గింది. హాజరైన సభ్యుల సంఖ్య 67 నుండి 66 కు తగ్గింది. అధికార సభ్యుల సంఖ్య బాగుగ తగ్గింది. గత సంవత్సరమునందు సభాధికారి నెమ్మకొనుటకు స్వతంత్ర మొసగినందున 1919 ఫిబ్రవరి 27-వ తేదీని రావుసాహెబు సి. వి. సుబ్రహ్మణ్యముగారి రద్దీ ట్టులుగ నెమ్మకొనబడినది. లోగడ రావుసాహెబు భక్తవల్సలనాయకుగారును పిల్లలమరి ఆంజనేయులు కంతులుగారును సభాధ్యక్షులుగ నుండి కార్యభారమును నిర్వహించిరి. పురపాలకసభ్యుల సంఖ్య 16. ఎన్నికొనవలసిన సభ్యులసంఖ్య 5 నుండి 12 కు హెచ్చించబడినను ప్రాంతములను విభజించి దానిని వాడుకకు తెచ్చుటయందు దాలస్యము గలుగుటకు గారణము ప్రభుత్వమువారి విలంబననీతి యని తోచుచున్నది. తెనాలి ప్రవర్ధమాన మగుచున్న పురమైయున్నది. ఆపుర సుఖసీతీకిని క్రజారోగ్యమునకు నీటివసతిని నేర్పాటుజేయుట ముగిసినది పోవుట కేర్పాటును జేయుట పురవ్యాపకమునకు వికలమైన కద్దతులను నిర్ణయించుట యవసరముగ నున్నది. క్రభుత్వమువారి సహాయ మివిషయముల కవసర మని పురపాలకసంఘాధ్యక్షుడు తెలిపియున్నాడు. పురపాలనసంఘ పాలనము సంతృప్తికరముగ నున్నది.

సామ్రాజ్యసభ్యులకారవము

గత సామ్రాజ్యసభ సమావేశమునందు అధికారసభ్యులను సవధికారసభ్యులను సుద్రేకాయిత్రదిత్తులై చేసిన ప్రసంగములను జదివిన వారలకు వివాదానందములు గలుగుచున్నవి. మాలవ్యగారు విచారపూరితమైన హృదయముతో 4½ గంటలు పంజాబు విషయమునుకూర్చి మహాపర్యాసము జేసినను సిందారోపణమును గాని తూలుమాటలనుగాని యుపయోగించలేదని అధికారసభ్యులు సయిత మంగీకరించిరి. మాలవ్యగారు వ్యక్తులను వదలి ప్రజల దుర్భర దుఃఖములనుమాత్రము వర్ణించిరి. అవర్ణనలయందు పంజాబు దుఃఖములకు గారకుడని యొచబడిన సో ఓడ్డయారు మైకేలుగారి నామమును సయితము మాటుపరచిరి. సైన్యప్రభుత్వమును పాలించిన భాష్యుగారును హద్దనుగారును సభ్యులశాసనమును పంజాబు వ్యవహారములను ఖండించిన ప్రాగ్రహరినిధుల నాడేపించుచు నిండించిరి. మహావివాదగ్రస్తములైన విషయములందు ఖండన మందనములు సహజములు. భేదాభిప్రాయము

లను గలవారు ఖండించుట పురుషలక్షణముగాని నిండించుట పురుషలక్షణము గాదు విస్మయించు గారును లోపండ్పుగారును చెవిటివానికి శంఖము నూడుట నిరుపయోగ మని కె. వి. రంగస్వామి అయ్యగారిని వారి బహిరత్వము నాడేపించిరి. ఈ యాడేపణము అసభ్యత్వముగ నున్నదని నజ్జను లాదరును నంగీరించినవిషయమును ఏ విధముగాను నీ కవిషయము సామాన్య విషయముగ నిరూపించబడదు. సామ్రాజ్యశాసన సభాధ్యక్షు డీ విషయమును గమనించుటకు సంతాపకరము. చెప్పు బుండిమును వినని బహిరుల కంటెను చెప్పులులేని బహిరుడు శ్రేష్ఠుడని అధికార సభ్యులు గ్రహించవలసియున్నది. ప్రజలందరును నేకగ్రీవముగ క్రొకటిందుచున్న భావములను విన సత్తుడు సప్తము గలుగునో నిరంకుశాధికారాధిపతీనపూరిత చుగు భావమును వినసత్తుడు సప్తము గలుగునో బాలికులు పయితము చెప్పగలరు. లోపండ్పుగారు రాజారాంపాలు సింగు గారిని వారి ప్రసంగమును నితరులు వ్రాసి యిచ్చి రని యాడేపించిరి. రాంపాలు సింగు గారు వారి ప్రసంగములను స్వయముగ వ్రాసి నదియును లేనిదియును లోపండ్పుగారు కలగనిరా? ఒకవేళ నితరులు వ్రాసిచ్చినను తప్పేమి గలదు? అధికారసభ్యు లాత్మకారవమును నాత్మ ప్రత్యయమును జంపివేసి బొమ్మవలె సమ్మతుల నిచ్చుటకంటెను నితరులు వ్రాసిన సంభాషణమును జడపుట నింద్యమా? ఏకాద్యద్యయో వ్రాసిన ప్రసంగమును సధికార సభ్యులు తమ యభిప్రాయములవలె జడపుట శ్లాఘ్యమా? అధికార సభ్యులు తమ లోకమును దిద్దుకొని యితరుల లోకములను వెదకట వివేకముగాని తమ తక్కులను గప్పిపుచ్చి పరరాష్ట్రాన్వేషణము చేయుట వివేకముగాదు.

సుబ్రహ్మణ్యం బెజంతుగారిల వర్ధంతులు

కాలముహాసవంతియందు యుగములు మన్వంతరములు అవతారములు జీవితములు మునిగిపోవుచున్నవి. ఈ మహాలయ వృత్తమునందు త్యాగ మూర్తులవనిత్రవృత్తాంతములు ధ్రువమండలమువలె నున్న సత్యతేజోవంతములై విరాజిలుచుండును త్యాగమూర్తుల ప్రకాశమును చరుల భక్తివిశ్వాసముల ననుసరించి ప్రజల హృదయంబులందు క్రతిబింబించు చుండును. ఆకాశమునందనంతకోటి నక్షత్రములు ప్రకాశించుచు విశ్వము నానందమును చేయుచు స్వప్రతిభను మాటుపరచుచున్నవి. అనంతకోటి తారాగ్రుకాశమునం జేతారాగ్రకాశమహిమ యేనిధముగ బరిణమించునదియును నెవరు నిర్ణయించి వర్ణించగలరు. తారాగణములు ధ్రువక్రదక్షిణమును జేయు విధమునను జీవజాలములు త్యాగప్రదక్షిణమును జేయుచు గమ్యస్థానమును జేరుచున్నవి. ప్రేక్షకులు ప్రస్థానములను జూచి యానందించి తరించుచున్నారు. శ్రీమతి బెజంతుగారి శిష్యులు మిత్రులు మిత్రప్రవర్తకులు వారి 73-వ వర్ధంత్యుత్సవమును నిన్న సత్సవైభవములో జరిపిరి. బెజంతుగారు హిందూధర్మమునకును విద్యాశిక్షణవిధానమునకును రాజ్యాంగజీవనమునకును వర్ధనాతీతమైన సేవను జేసి మాన్యతను గడించినది. బెజంతుగారు తన వక్తృత్వ ప్రభావమును మేధాశక్తిని సహజసంపదలను పలుకుబడిని భారతదేశాభ్యుదయమునకై వినియోగించుచు ప్రశంసలకు బాత్రులను గడించినది. బెజంతుగారి భావములతోను వ్యవహారముల

తోను నేకీభవించని వారైనను నామ చేసిన యుక్తతీమానమైన సేవను సంగీరించవలసి యుండును. డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరు గారు వారి యుక్తతీమానమైన బుద్ధివైభవమును మాత్ర సేవకై సమర్పించి ప్రజల సన్మానమునకు బాత్రులై. సర్వేంద్రుడు సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరు గారికి బిడె లబ్ధిగాకరి చిరకాల హామీగా రోగ్యమును ప్రసాదించి రక్షించుగాత!

రాయబారుల యామనము

ఇంగ్లాడునకు బోయిన రాయబారులందు బెర్లిగారు, రాయస్వామి అయ్యరుగారు, కె. సి. రాయగారు బాంబయికి నిష్క్రమ జేరిరి. సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు మితవాదుల చురత్కారములను గొనయోగిరి. వారు వారిజీవితమును దివ విగామములేక నింతవరకే పురుషులు పాటుపడలేదని తెలిపిరి. “నేను నివేదనపత్రములను సిద్ధము చేసితిని. సాక్ష్యము నిచ్చితిని. సంభాషణములను జేసితిని. ఉపన్యాసములను నిచ్చితిని. బహుభంగుల సంస్కరణములకై పాలుకడితిని. కత్తికలు ప్రముఖులు ప్రసన్నతన హృదయవూరు. పంజాబు విషయమై వ్యత్యత్ర విచారణ సంఘ సావనమును గోరితిమి. ప్రజల కభయమును గోరితిమి మూటగు గారు సంస్కరణములకై పాలుకడుచున్నారు. సంస్కరణ శాసనమును పాగ్లమొటు ఆమోదించుట సాధ్యము.” అని బెనర్జీగారు తెలిపిన భావములవలనను మితవాద రాయబారుమునకు వారిబలమునందు గల విశ్వాసము వ్యక్తమగుచున్నది. అన్ని రాయబారుములును ఫలమేమైనను నీ విధమైన స్వప్రకటనకు జేయుదు రని నమ్ముచున్నాము.

కృష్ణాజిల్లా రైతులవధ.

బెజవాడలో మైలవరం నాటకాలలో మూడినాట బహదూరి తిక్కాని బాలాజీరావు నాయుడుగారి ఆధ్వర్యక క్రింద నెవ్వెంబరు 19 వ తేదీ సభ జరిగినది. 2000 మంది రైతులును చాలమంది వర్తకులును వచ్చిరి. మూలకొండా పేంకటప్పయ్యపంతులుగారు మాధవద్వీరి. ఆచార్యుడు పరిశీలనమున దొరకమువారికిగల నిరుద్దేశమును వక్ష్యజేయు క్రింది యుద్వోగు లొసరించుచున్న ఆక్రమణలకు గూర్చి పలువుర నిష్కర్షగా మాటలాడిరి. పరిశీలనవ్యాప్తమున యుద్వోగులు ప్రజలను పీడించుచున్న గాన పరిశీలనమును వెంటనే తొలగించవలెనని దొరకమువారిని కోరుటకు తీర్మానము చేయబడినది. ఇంతకు పరిశీలనము కొంతకాలమునకును తొలగించబడదని సభలోనిన్ని కాసనసభ్యు లెద్దరును తెలిపినను సభవాక తీర్మానము నామోదించిరి. ఇంతవరకును పరిశీలనమునుగూర్చి చేయబడిన నిబంధనలన్నిటిని తెనాలిలో ప్రకటించవలెనని. మండల తాలూకా పరిశీలనమును. నేర్పడవలెనని మండల సంఘముగ యుద్దవద్వోగులకు 9 మంది ఆ సభికారులను తాలూకా సంఘమున యుద్దవద్వోగులను 5 గురు ఆ సభికారులను ఏర్పరుపవలెనని. మండల సంఘముల ఆనుమతి లేక నిబంధనలను మార్చునాదన. వక్ష్యకారము లేకుండ సుగా పండివెట్టలేనని ఆ తీర్మానమును చేయబడినది. ఉద్వోగుల ఆక్రమణమును గూర్చి సాక్ష్యము పుచ్చుకొని దొరకమువారికి నివేదించుటకు మూల బాలాజీరావు నాయుడు, మూల పేంకటప్పయ్య, మేయిరేంకట సుబ్బారావు, కోమలబాపి గోపాలకృష్ణయ్య, ఆయ్యజేతరి కాశ్యోరరావు గారు సమంజసుగా నేర్పడుటకు తీర్మానించబడినది. ఈ ప్రసంగము వారు ఆయాపట్టణములలో స్థలస్థుల నిర్దర్శన చేర్చుకొనుచు ని సంఘమువారు విచారణచేసెదను 7-8 తేదీలలో బెజవాడయందును 9-10 తేదీలలో ఏలూరులోను 11-12 తేదీలలో నిడదవోలులోను 13-14 తేదీలలో బందరులోను విచారణ జరగును. విచారణ గోప్యముగా జరగును. రయతులవద్దనుండి వకరయతు కొనబడిన భాగ్యమునకు కంట్లోనధరల ప్రకారము రయతులు విద్యమునిచ్చుట కవకాశము కలుగజేయవలె. తెండరు కలుకంటె కమాండిరు కలు తెండరాల కంటె కట్కరగానం దగుదన తీర్మానింప బడినది.

విశేష తంత్రవార్తలు

(౧)
(రైతుల వ జెన్సీ)

ఇంకాదు

బ్రిటీషు రెయిల్వే పనివారల నమ్రోకట్టు.

స్థితి కొంచెము నయచునుట.

మరికొన్ని రెయిల్వే నడచుట.

గవర్న మెంటు వారి ప్రయత్నములు సఫలములుగుట.

మోటారు, ట్రాము, టూప్స్ బండ్ల వారి తీర్మానము.

లండను, సెప్టెంబరు 30:— బ్రిటీషు రైల్వే కార్య నిర్వాహకవర్గమువారు 14వ గంటల నేపు శుభ జేసిన పిమ్మట మోటారు, ట్రాము, టూప్స్ బండ్ల పనివారల ప్రధాన కార్యాలయమున కేగి యిచ్చటి కార్యనిర్వాహక వర్గమువారితో మాట్లాడి రేపటి శుభవరకు వాగవలసినదను తీర్మానము ప్రకారము నడచుకొన నిశ్చయించిరి. మోటారు పనివారలను ట్రాము పనివారలను నమ్రోకట్టులనుండి భావముగా చాలదూరము వచ్చుచిరి. మంగళవారమువరకునూడ వాడు పనిచేయుదురనుట నిశ్చయము.

రెయిల్వేలస్థితి నయచునుట.

లండను, సెప్టెంబరు 30: ఉద. 12-20:— రాష్ట్రీయం దంతటను తలవడితలపుక నిన్నును రెయిల్వేలస్థితి కొంతవరకు నయమైనది. నేడు మరొకసారిగాగలదు. లండను టూప్స్ లలో కొన్ని మరల తెలుగున. అందువలన కొంతయైన నమ్రోకట్టు తొలగగలదు. ప్రజలందఱునునూడ సాధారణపు కోర్కెలమీదనే బండ్లమీదపోవుట కారంభించుటవలన ఈ నమ్రోకట్టు కలిగినది. పాలనపందిపెట్టుట కొనసంపదించి యేర్పాటులు చాల త్వస్థిరములుగనున్నవి. రోడ్లపై తిరుగు బండ్లసంఖ్య లండనునందును, ఇతర ప్రదేశములందును గూడ నయచుచున్నది. హైదరాబాద్ లో జేరుబడిన యేర్పాటులు నెమ్మదిగ జరుగుచున్నవి. నిన్న రాత్రి 6 గంటలవరకు వచ్చి కంపెనీల సరఫరాలన్నియు వంచిపెట్టబడినవి. ఫిండియూ ర్మొటారులు బాగుగపండిపెట్టబడును. మాంసమును వందిపెట్టు ఏర్పాటులుగూడ నెమ్మదిగ జరుగుచున్నవి.

40 ఏండ్లకు రెక్కినవారునుగలవారు నెమ్మదిగ కనిపిం బిలుగ జేసినయందుని పోలీసుకమిషనుగా కొక విభాగన నంపిరి. వలంటియరులను చేర్చుచున్న పోలీసు ప్రేక్షకులందఱు ప్రత్యేకముగ వ్యావహారికముల నియమింపబడినవి.

నేటినుభూతము అనేకమంది బాటసారులతోడను మొయిలు తిపాళితోడను రెండు పడవలు సౌతుపొంపును నుండి పోవీకరి ఇంకననేక నాకాక్రేయములనుండి పడవలు బయలుదేరలేదు. అందువలన ఆహార సామగ్రిని గిడ్డుగులలో కట్టుచున్నది.

గవర్న మెంటు వారాయుత్తరములు.

లండను, సెప్టెంబరు 30:— నిజముగ నమ్రోకట్టురంధ మైన్వోలూజ జనులు దాని భాటి కోర్కెలగుట కందఱును సంతోషించుచున్నారు. అయినను యూనియను నాయకులు తాముచేయ గలగుసరికి పనిని జేయలేదను సంగతి నందఱు నెఱుగుదురు. అంతయుగాక సర్కారువారు ప్రతియిబ్బందిని చూచుట కింతసామర్థ్యముతో ప్రయత్నించుటకు జూడి జనులు విస్మయముచి హెచ్చుచు నెమ్మదిగ వ్యాపారమునయచు న్నారు. కష్టపరితయ పాగ్రామిక మండలములందు కన్పించుచున్నది. ఒక్కసౌతు జేబులో 120 వేల గని పనివారలు పనిపాటులేకనున్నారు. కాని ఇంతవరకు అల్లరులేదును జరుగలేదు. ఇంక నెమ్మదిగ రెయిల్వేలపనివారు పని కారంభించుచున్నారను వార్తలు నిరంతరము వచ్చుచున్నవి. అందువలన నిది వరకా పనిచేయ నియమింపబడిన వలంటియరు లనవసరముగను చున్నారు గ్రేటు బ్రెస్టు కంపెనీవారు సౌతువారమునాడు 200 బండ్లను, గ్రేటు యూస్టర్లు కంపెనీవారు 150 బండ్లను నడపించియు నేటికేలను బట్టి తెలియుచున్నది. లండను నగరమున కొక్క ప్రేక్షకులతో నొక్కరెయిల్వేలపనిని నిమిత్తమే 80వేలమంది వరభావులు రిజిస్ట్రేషన్. లండను నగరమునది మోటారులన్ని

టిని గూడ నడపించుకొనగలవలసియు అనేకమంది యున్నారని గూడ తెలియుచున్నది.

యూనియనుల ఆర్థికస్థితి.

నేడునా రెయిల్వే యూనియను వారి ఆర్థికస్థితిని వివరించుచు ప్రతీక రిట్టు ప్రాయచున్నది. ఈ యాంధోళనము నొక నెలవరకు సాగించుట కిప్పుడు నిలవా సామున్నది. కాని ఇందువలన కార్మికులందఱును దివాలా యెత్తరలసి వచ్చుటయేగాక ఆర్థిక నిధులను పెన్న నులును పూర్తిగ చెడి పోవును.

వార్తాపత్రికలకు హెచ్చరిక.

నిన్న రాత్రి భావముగాని సంద్యంబుగా భావముగాను ప్రతికాధికారుల నిట్లు హెచ్చరించి రెయిల్వేల సమైక్య కట్టు విషయమున వార్తాపత్రికల గ్రాము ప్రాంత వైఖరి మారకుండు నెడల అచ్చుకూర్పువారునూడ సమైక్యతైదర.

దురంతకృత్యములు.

లండను, సెప్టెంబరు 30:— అధికార ప్రకటనము.— రెయిల్వేస్థితి నయచుచున్నది. నిన్నటిదివలన కంపెనీలు జేసిన మడింపుకంటె నెమ్మదిగవచ్చుచు వచ్చిరి. అచటచట కట్టు దారులు కొన్ని దురంతకృత్యముల నొనరింపియు తెలియుచున్నది. కొన్నిచోట్ల వారు ఎత్తువీధులకు పచ్చవీధులకులకు మార్చిరి. కాని దైత్యవశల ప్రాజనాని కలగలేదు. అట్టి కార్యములకు మరలజేయకుండ కఠిన యేర్పాటు లొన రింపబడినవి.

ఆహారసామగ్రిల త్వస్థిరముగ వంచిపెట్టుట.

ఆహారవద్దాంతుల విభజనను నెమ్మదిగ జరుగుచున్నది. ఇందులకు వలంటియరు లొనరించిన నమోదము ప్రకారము నీయము వారందుల కెంతయైన వందయు వలంటియరులకు వచ్చేయుట కనేకమంది వచ్చుచున్నారు. సాధ్యమగుసరికిత్య రలో వారందఱి పేర్లను విజ్ఞప్తు చేయబడును ఇంక నెమ్మదిగ మంది రావలయు నను ఆహారము లనుదినమును ప్రకటింపబడును. కట్టుదారులు నిడదెప్పెట్టిన గుట్టులు ఎద్దులు మొదలగా గల కతువులు రక్షణముగా గాపాడబడుచున్నవి. తమ పనివారు లలో నూటికి 75 గురు చొప్పున మరల పనివారంభించ గోరుచున్నారను మాట ఆబద్ధమని లండను ప్రైటునకంపెనీవారు తెలియబరచు చున్నారు.

ఇటలీ ప్రాచుర్య వైఖరి.

బెర్లియము, ఆమెకా, బర్మినిలనుండి వచ్చునెల బొగ్గు చాల తక్కువగనుండుటవలన ఈసమైక్య కట్టు ఇటలీ ప్రాచుర్య లకు చాల బాధాకరముగ నున్నది.

తిరిగివని చేయువారి సంగతులు.

కార్మికమండలికర్మము వారిట్లు తెలియబరచుచున్నారు. రెయిల్వేలపని వారలలో నిప్పటికి సమైక్య కట్టు వివారిని, సమైక్య కట్టి మరల పని కారంభించిన వారిని ఎట్టి యిబ్బందియు గలగకుండ నివహింపదగినవారి నన్నివిధముల గాపాడుటకు ను, ఇకనుండువారికి బాధాకరముగనుండు ప్రయత్నములేదు జరిగిన వారికి బాధ కలగకుండ చేయుటకు తాము బాధ్యులు అగునందుని ప్రభుత్వమువారు స్పష్టముగా తెల్పుచున్నారు.

ఇంజనీరుల తీర్మానము.

ఇంజనీరుల అమల్ మేజర్, సానెటి కార్యనిర్వాహకులు తమసభ్యులు పనిచేయుచు నుండవచ్చును గాని సమైక్య కట్టుదారుల వలనను మాత్రము నిర్వహింప బూరికనవలసిని తీర్మానించిరి.

తక్కిన కార్మికులు.

లండను నగరము దువస్యనించు భావముగా రిట్లు చెప్పిరి:— రెయిల్వేలపనివారియే సామూహ్యముగ నికర కార్మికులు. సమైక్య కట్టు గోరుచుండ నేడివరకు వలదనుచుంటిని ఇక వైట్లను ఈమాట ఫలితముగ నికమండమి జరుగునో చెప్పుట కష్టము.

ఎక్కువ రెయిల్వే నడచుట.

లండను, సెప్టెంబరు 30:— స్థితిగతు లింకను నయచు గుచున్నది. చుట్టుప్రక్కలనుండు పల్లెటూరులలో రెయిల్వే స్థితి బాగుగనున్నది. దూర ప్రదేశముల కేసు రెయిల్వే స్థితి కఠిన మేమన నయచుచున్నది. రాత్రి సమయములందు దీర్ఘముల విషయములలో తిట్లలు గలగుచున్నందున రెయిల్వేయను పగలే నడచుచున్నది. లండను టూప్స్ లలో మరల పని ప్రారంభమగును. కట్టుదారుల అనేక ప్రదేశములలో మరల పని

కారంభించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. కాని అట్లు చేయవారి సంఖ్య ఇప్పటికి చాల తక్కువగనున్నది.

సాయంకాలము 5-80 గంటలు:— అధికార ప్రకటనము. నేడుమరికొన్ని రెయిల్వేల నడపించబడును. ఆహారసామగ్రిలు చాలవికేషముగ సరఫరా యగుచున్నవి. వాటినిపంచి పెట్టుటయు త్వస్థిరముగ నున్నది అన్ని సామగ్రిల నతిమితముగ వాడు కొనుటావశ్యకము. అందునాఖ్యముగ పాలనిషయమున మిక్కిలి జాగ్రత్తగా నుండవలయును. పిల్లలుబాధ పడకుండజూచుట కది చాల అవశ్యకము. యాట్లినా నెకు, నేల బొగ్గునుగూడ చాలతగ్గించి వాడుకను బావశ్యకము.

బండ్లకనివారి తీర్మానము

సాయంకాలము 5-45 గంటలు:— బండ్లకనివారి నేషను యూనియను కార్య నిర్వాహకులు ఆహార సామగ్రిల గొం పోవుటయు, తక్కిన రెయిల్వేల పనులను ఎంతమాత్రమును మాట్టుకొనవలదని చెప్పిరి.

యాపాయి విలువతగ్గుట.

లండను, సెప్టెంబరు 30:— దక్షిణాఫ్రికా బంగారమునకు ఆమెకా సంయుక్త రాష్ట్రములు పూర్వమునలే నికమీద పోటీకినిబడవు. ఆమెకా మారకపు ధరకు హెచ్చించుటవలన నీయార్థము గలగ గలదని తోచుచున్నది. క్రమక్రమ ధరల ప్రకారము ఆమెకా కుపు బంగారము వలన నూటికి 15 రంతుల చొప్పున లాభమువచ్చును. హిందూజాతీయున కంపుబంగారమునకు నూటికి 16 వంతుల చొప్పున లాభము వచ్చును. కాని న్యాయాక్షులో సావరనుల ధర మెప్పుటియట్లు మారుట వలన దూపాములు చౌక కాగలవు చౌక కాకున్నవాటి విలువ హెచ్చుకుండనైన జేయగలవు

లండను తేయాకుధరలు.

లండను, సెప్టెంబరు 30:— నిప్పటిదివలన 30 పాసల ఇండియా తేయాకు యేలము జేయబడెను. ధరలు సరసముగ నున్నవి. సుమారు గోరువా రెమ్మకమంది లేదు.

వి. సి. ఎస్ పరీక్షలు.

లండను, సెప్టెంబరు 30:— సివిలు సర్వీసు కమిషను వారిట్లు తెలియబరచుచున్నారు:— ఇండియా సివిలు సర్వీసు, ఈస్టర్న్ కేడెటు ఉద్యోగములు మొదలగువాటి పరీక్షలు అక్టోబరు 2-వ తేదీన జరుగునని తెలుపబడెను. అవి మరెయొక నాటికి మార్పుబడవు. సమైక్య కట్టులవలన ఆ నాటికి పరీక్షలకు గాజాలని వారికి మరెయొక పరీక్ష జరుగునట్లు ఏర్పాటుచేయబడును.

శ్రీ యువ రాజు వర్తమానము

(వి సి), సెప్టెంబరు 30:— నేంక వారపత్రికమునండి శ్రీ నేల్యుమువరాజు నిన్ను నిక్కడకు వచ్చియుండిరి. వారు ప్రదర్శనము నడపించిరి. వారు చెట్టుకుపోయి, యుద్ధములోనేన చేసినవారికి బహుమానములను సమర్పించిరి. (రజకక్రికెరిసి యుండి వారికి స్వాగతమర్పించిరి. ఆరణ్యలోజపాను చేశులు కూడ గలరు. వారు కనడామీదుగ తిరిగి సర్వజేతమునకు మరలుచుండిరి. రైలువేన్లనులో చాలమంది ప్రజలుచేరి వారి యెడల తమకుండిన సంతోషమును కృతజ్ఞతరచిరి.

ప్రాచుర్య

ఆస్త్రియా సంద్ధిసంతకములు. ప్యాసిను, సెప్టెంబరు 30:— యూగోస్లావులు ఆస్త్రియా సంద్ధివరకుల కంగీకరించుచు సంతకము చేసెనని ప్రకటింపబడెను.

నార్వే, నానాదేశ సంగతులు.

(క్రిస్టియా, సెప్టెంబరు 30:— నార్వేదేశమున నానాదేశ సంగతుల జేర్చు వచ్చునాయను అనేకము నిర్ణయంప నియమింపబడిన పంచాయతీ సభ వార్డులు జేయవచ్చునని ఏకగ్రీవముగ తెలియబరచిరి.

ల క్షెంబర్గు భావిస్థితి.

ల క్షెంబర్గు, సెప్టెంబరు 30:— ప్రజాభి ప్రాయములను తెలిసికొనగా 10,845 గురు గ్రామముల దెచ్చెను భారత్వీగారి యాజమాన్యముననే యుండవలయు ననియు, 9,214 గురు ప్రజాస్వామిక మండలముననియు, ప్రాచ్యులో కలపనల యునని 6,878 గురును, 2,117 గురు బెర్లియముతో చేర్చవలయుననియు అభిప్రాయముల నిచ్చిరి.

జర్మనీ యుద్ధసామగ్రి.

స్ట్రాస్బుర్గ, సెప్టెంబరు 29:—జర్మనీ మిత్రమండలి వారి యంగీకారము లేనిది వైమానిక సామగ్రి సేరీతిని విని యోగించుకొని మార్చు ఫాటోగ్రాఫ్ కొన్ని నియమాలవేర్వరకుటకు ప్రవేశపెట్టినట్టి రిపోర్టును కాన్ఫిరమ్ చేసింది. ఇదివరకట్లు ఏకైకమునందే వస్తువులను వచ్చిన సామగ్రిని తీసి మిత్రమండలివారి కిచ్చివేయవలెనని వారు నిశ్చయించిరి. ఆ సామగ్రిని మిత్రమండలివారి కిచ్చి వంచివేయకొనవలయునో లేక వైమానిక ప్రతినిధుల లిప్తాదిన రిపోర్టు నంగీకరించుటకు గూడ వారు తీర్మానించిరి.

ఇటలీ

ఫ్యూములోని స్థితిగతులు.

రోమ, సెప్టెంబరు 30:—ఫ్యూమునండి క్రిందిన రహదారి నడుచుచున్నది:—అ. గానుకుంటి వార్తలు వెళ్ళుచుండచేయును నది అను నుజయోగము తరువు చేసిరి. యంగ్-స్టావియా రాజ్యము మీద వారు కత్తిరిట్టెట్లు తెలియుచున్నది.

ఇటలీ పార్లమెంటు సత్తివేయుట.

రోమ, సెప్టెంబరు 30:—ఫ్యూము ఎత్తివేయుటకు. కనబరు 16-వ తేదీన మరల ఎన్నికలు జరుగును. దీనివలన 1-వ తేదీన పార్లమెంటు మరల సమావేశమగును.

జర్మను

జర్మనులనుండగములు

బెర్లిన్, సెప్టెంబరు 30:—సాంఘిక ప్రజాస్వామ్యవాదులు, జేకరత్తుకమర్త్ర మోనోస్కీ గారిచేత దమిత్తి విధ్వంసమునందలి తీర్మానించిరి. అతివాదులు పూర్వ పథకమువారికంటె వజీరవిధులను ఎక్కువ క్రొత్తముల మోనో-చిరని అతడు చాలింకేడుముగ నూపించెను. ముఖ్యంక బ్రతుకు తెరపు చూచుకొన వలయునెడల రి కొట్టజరల రక్షించునిమిత్రము రెండువేలమంది తెలిసి తక్కువవారిని బోనాటుకు ఉత్తమ మని వారిరి.

జర్మనీ, బాల్టిక్ రాష్ట్రములు.

కోపెన్ హేగను, సెప్టెంబరు 30:—బెర్లిన్ తండ్రికా ర్మ. వైనికుల తొలగించుట కన్న మో ప్రయత్నము లానంపవచ్చునని కృష్ణము లగుటలవ బాల్టిక్ రాష్ట్రములను విడుదల చేసిననది లాండ్ జేనగ్గో గాని కుత్తన వీ యుడెను.

బెర్లిన్ ము

బెర్లిన్ ము గనివనివారలు.

బ్రుస్సెల్స్, సెప్టెంబరు 30:—తమ కోరిక ప్రకారము జర్మనులలో తక్కువముగానునైన నియమ కఠికారు లంగీకరించనియెడల పనివారందఱును సమృద్ధివలయు నను సంకల్పిని నిర్ణయించుకొని బెర్లిన్ ము గనివనివారల కాంగ్రెసు వారు తీర్మానించిరి.

ఆస్ట్రీయా

ఆస్ట్రీయా దుర్బలస్థితి.

వియన్నా, సెప్టెంబరు 29:—ప్రజలకు భోజనముల పెట్టుకొని ప్రతికూ ప్రదర్శక వస్తువులను 10 లక్షల క్రొనుల కమ్మి వేయటకు ముత్రివర్గమువారు నిశ్చయించిరి.

రైలుబండ్లు

లండను, సెప్టెంబరు 29:—రైలుబండ్లు హెచ్చుగా నడుచుచున్నది. చాలమంది స్వచ్ఛందముగ చేరుచున్నారు. కట్టుబాటు రైలుబండ్లుల కట్టుగా మాలములను పెట్టి. ఇప్పుడు వైనికుల రైలు మార్గములయంద కావలి కాదుచున్నది. స్కాట్లాండులో కట్టుబాటు 2 బండ్లు నిరోధించిరి ఒక ఫయర్ ట్రక్ గాయము తగిలినది. 29 వ తేదీని బ్రాస్సు పార్టీ కనివాండ్రునభ జరిగింది. సమృద్ధివలయు గూర్చి అభిప్రాయ భేదము కలిగినట్లున్నది. 30 వ తేదీన మరల కూడుటకు వారి నిశ్చయించిరి.

రష్యా నిరోధము.

పారిస్, సెప్టెంబరు 29:—రష్యా బోల్షివిక్కులకు సామగ్రిల నందకుండ చేయదగునని కొందరు ఉన్నతస్థ వారికి నూచించిరి. ఆమెకానా రభ్యంతరములను తెలిపిరి.

స్థానికాది వార్తలు

హంటరు ప్రభువు:—మంజు విచారణ సంఘమున కభ్యర్థకుడు హంటరు ప్రభువు అట్టోమన్ నెలాభురకు యిండియాకు వచ్చునని తెలియుచున్నది.

కీర్తిశేషులైన అమలానుశీల గారు:—కేరళము మైలాపురము శ్రీరామముందు నేడు సాయంత్రము 5 గంటలకు స్థానికము చేయబడునని ఎ. ఎస్. రావుగారు వాణిమిత్రులకు తెలియ చేయుచున్నారు.

మంజు రిలీఫ్ ఫండు:—కేరళము సాయంకాలము 4 గంటలకు గోకూళాలో జరుగు పౌరసభలో గుజరాతీలును మరాఠీయులు ఏకీభవించి వైనిధికి భవనమాయ చేయుచును.

సి. పి. రామస్వామయ్యగారి రాక:—మద్రాసుకు వచ్చుచున్న ఇంగ్లండుకు రాజువారును కల్లెన్ సి. పి. రామస్వామయ్యగారు కేరళ కల్లెన్ వారి 9-30 గంటలకు సెంట్రల్ ప్రెస్ లో దిగెను. ప్రాసలందరు రాష్ట్రాధిపతి.

పుదుచ్చోటి రాజుగారు:—రాజుగారు దివానుగారును యిక్కువకు కేరళమునాడు (27-9-19) సాయంత్రము కల్లెన్ వచ్చునని వచ్చిరి. ఫిరంగులు కల్లెన్ వచ్చునని పుచ్చోటి రాజుగారు స్వాగతమునగా పుచ్చుచున్నందున నడవించి. ఆ వారమునాడు రాజుగారు పాకకోటకు మాది అచటకున్న ఆధరములకు పరిశీలించెను.

మద్రాసు యువజన పార్టీ సభ:—కేరళ సాయంకాలము 5-30 గంటలకు 'విద్యాలయ' భవనమున రావు బహదూర్ కలవల కల్లెన్ కేరళా భవనమునందలి చుట్టూ సరిస్థితి పూజ చేయుచును. పూజ గానినోకము ఉపాహారములు అయివేయక కే. జి. బాలారావు, ఎమ్. పి. వి. ఎల్, గారు మరల కల్లెన్ వచ్చునని యువజన సభకు.

వార్తాపత్రిక:—కరగ పూజలో సిక్కులు యిన్స్పెక్టర్ కు గానన్న ముచ్చును వైపుగాను సెప్టెంబరు 30 వ తేదీన జగన్నాథముండి రైలులో కరగ పూజకు వచ్చి బండిదిగిరి. అచట సార్వభౌమ యిన్స్పెక్టర్ కు గానన్న ప్రాంతి అనుకూలము వైపు గానియొద్దకు వచ్చి చేక చేప్పవలెను. వైపు గాన చేప్పలేదు. ముద్దాయి వైపు గాని కొట్టెను. కేసు జరుగుచున్నది.

భగవత్ కథా ప్రసంగ పథ:—నొండవండు లయమూలము హాలో అట్టోమన్ 4-వ తేదీ కేరళము మొదలకొని మాంకుడి చిద్దుబర భాగవతుల గారు 25 రామా యణకథా కాలక్షేపములు గానించెను. కేరళము సాయంకాలము 5 గంటలకు రామా యణ ప్రభావమును గూర్చును ఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు శ్రీ గాయజనమును గూర్చును కాలక్షేపములు జరుగును.

విజయవరము మహా కృష్ణము:—చెన్నై పూం ప్రసభ విద్యార్థుల కృష్ణమును విజయవరమునాడు సాయంకాలము 5 గంటలకు పచ్చపురములో ఆరంభమై వారాంతము రావు ముచ్చు, ఎమ్. పి. గారు స్వాగిర్చివైపు గుంపి తెలుగున సుభాగించెను. గా. దివాన్ బహదూర్ పి. త్యాగరాజు శ్రేష్ఠి, బి. పి. గారు అ. గానవాధిత్యము వహించెను. ఆంధ్రోత్కృష్ట పరిశీలక సంబంధించిన బహుమతులు నాటి సభలో నియమమును.

గద్దెరంగయ్యగారు సుస్మృతాంధ్ర భర్త గ్రంథాలయము:—ఎల్లాడి విజయవరమునాడు సాయంకాలము 5 గంటలకు వరదా ముత్తి శుభక్ వీధి నెం రి. కల "విద్యాలయ" ముందు ప్రాంతములమున్న సాగిరంగభోక్త్యము జరుగును. బెర్లిన్ ఆంధ్రో మహా ఎస్. రత్నము సెట్టిగారు గ్రంథాలయము తెరచెను. ఎస్. కన్నారంగయ్యగారు. బి. పి. వి. ఎల్, గారు ఆ గాంధీవాధిత్యము వహించెను. గ్రంథాలయముల ప్రయోజనము గూర్చి ఎస్. ఆరంజీ, ఎమ్. పి. ఎల్. ఎల్. బి. గారు జి. హరినాథ్యక్తయరావు, ఎమ్. పి. గారును ఉపన్వించెను.

దశ రామహాత్మ్యములు:—చెన్నై పూం ప్రసభ విద్యార్థుల కృష్ణమును విజయవరమునాడు సాయంకాలము 5 గంటలకు పచ్చపురములో ఆరంభమై వారాంతము రావు ముచ్చు, ఎమ్. పి. గారు స్వాగిర్చివైపు గుంపి తెలుగున సుభాగించెను. గా. దివాన్ బహదూర్ పి. త్యాగరాజు శ్రేష్ఠి, బి. పి. గారు అ. గానవాధిత్యము వహించెను. ఆంధ్రోత్కృష్ట పరిశీలక సంబంధించిన బహుమతులు నాటి సభలో నియమమును.

అంధులకు సైనికులు:—యుద్ధమున పోరుటలో ప్రదీప్తము వచ్చిన భారత సైనికులకు సహాయము చేయుటకొరకు సెంట్రల్ డెవలప్ మెంట్ యా సి టీ బీ రో వారు ధర్మ సేవాసగములందు ప్రదర్శనములకు గానించు చుండిరి. అందువలన వారు కొంతసేపు సమయాన్ని గలిగి. వారు గత వర్షమున సర్వీస్ కృషిలను ప్రతి అంధుసైనికులను యాజ్ఞికమును నెలకు రు 5 లు వంతున నిచ్చుటకు చాలి నాక భవన సమకూర్చుకొనిరి. అట్టోమన్ 2-వ తేదీనండి ఆ సైనికులకు దొరతనమువారిచ్చు పంచెల తోపాటు మరి రి రూపాయలను గూడ నిచ్చుటకు తగినయోగము లిప్పుడు పూర్తి యైంది. వీని వేర్వేరు చాలక్త్యతో పనిచేసిన వక్ర. వాడ్చెరు, సిక్కు, వెర్మె, హొందుకులు కృష్ణభట్ట పాగ్రెము వారిలో హొందుకు సతి గారు కార్యదర్శి గా నుండిరి.

ముక్తి సేవల్ కమిషన్ పిచ్చు:—ఎస్. కన్నారంగయ్యగారు, బి. పి. కళ్యాణ మందరం మొదలి యారు, పి. రామేశ్వ, గా. శ్యామసుందరి బి. వి. సదాశివయ్యగారు, బి. వి. విజయలక్ష్మి, బి. వి. వెంకటరామయ్యగారు, కే. యూ. లూక్, పి. శారదాసుందరి గర్. పి. ఎస్. కిరస్వామయ్యగారు, గర్. వి. సి. జేకాచా, గా. ఎమ్. డి. జేకాచా గార్లు మొదలైన మిత్రులకు శ్రీ గోధులముల ప్రాంతా హతయటకు, హైకోర్టు వకీలు బి. వి. గోపాలస్వామి మొదలియారు, బి. పి. వి. ఎల్, గారు వచ్చెడి యెన్నికలలో తాము 29 వ నెంబరు రామవేట దీవిజను ముగిసివల్ కమిషన్ పిచ్చుకు ఆధర్మిక గా నుంచుని వ్రాయుచున్నా.

చెన్నై పూం ప్రసభ:—కచ్చపు హాలో ప్రతి సాయంకాలము జరుగుచున్న దశరామహా కృష్ణముల సంవత్సరమున నిన్న వైశ్యసభ్యుల యాతిస్థము చక్కగా జరగెను. ఆరంభము మించి యుపాహారాధికములు సమకూర్చుడెను. వివిధ కర్మక్రమము కారణాంతరములచే కుక్ వారమునాటికి నిశ్చయమై యున్నది. ఆనంతరము ప్రతాపప్రియములలోని పేరి గాని దచ్చానంగము ప్రదర్శించుడెను. అయ్యుచుని సీతారామయ్య గారు చేరి గానివేయకు చేసెను ఎమ్. సత్యనారాయణ నాయుడు గారు గాయక వేదము చేసెను సభ్యులకు కడుపుబ్బ నవ్వించిరి. ఉపాహారాధికములను చులవతను ప్రదర్శించు చలనవ్యాయము పారద్రోతెను. సానిమేశ్వ సభ్యులకుల్లా సర్వరతులగానించెను. సానివేయ చేసిన బి. సాంబమూర్తి గారును మామవేయ చేసి చెక తాళము చేయుచు పాట పాడిన శ్రీరాములు నాయుడు గారును మామ ప్రకృతినయ్యె. ప్రదర్శించు మొత్తముమీద మిగుల చిత్రాక్షరముగ నుండెను. నిన్నటి యాతిస్థభారమును వైని వైచికొని యాత్నా హామతో కార్యక్రమమును జరగవలెగా నిర్ణయించినందునకు కుండగడ్డల తిరువేంగడత్రాన్ నెట్టి ఆనమాల నెట్టి కన్నయ నెట్టి జి. వి. కందసామ నెట్టి గార్లు ప్రత్యేక ప్రకృతసామ్రాముల బాండ్లును ఉన్నవలక్ష్య నారాయణ పంతులుగారు ఆతిస్థ ప్రధానలకు కృతజ్ఞతాభివాదము లిచ్చుచుటతో నాటి మహాత్మ్యము సమాప్తమయ్యెను.

లాగు మేయరు.

లండను, సెప్టెంబరు 29:—పరిమెకు సంఘమువారు సర్ ఎడ్వర్డు ముకరగారిని లండను నగరమునకు లాగు మేయరుగా నియోజించిరి. పార్లమెంటు సమావేశము వెంటనే జరుగవలసింది. తాము దొరతనమువారి తక్కువకు నుంచుచుని తీర్మానించిరి.

మితవాద నాయకులు.

ఇంగ్లండునుండి వచ్చుట.

వారిలో సంభావనలు

న్యూఢిల్లీ నుండి అక్టోబరు 1-వ తేదీని బొంబాయి చేరుకున్నాము. దానిలో మితవాద నాయకులగు ఆచార్య బాబును, కృష్ణ బాబును, కే. సి. రాయ గారును, కృష్ణ సమితుల కార్యదర్శి కే. సి. రాయ న్యాయ అధ్యక్షులుగాను ప్రయాణించిరి. బాబు గారిని దృఢి అసోసియేట్లు ప్రెస్ ప్రతినిధి యొక్క మాట్లాడగా వారిట్లు చెప్పిరి:— మేము యుద్ధకాలమునందు మిత్రులగు పోయియుండినా దానికొరకు మాలో కఠిన వాదము కృత్యములను పాటుబడి. మేము తీరిక యిస్తున్నాము లేకుండ పనిచేసియుంటిమి. నన్ను మరలొక కమిటీలో సభ్యునిగా నియమించిరి. ఆ కమిటీలో భరిత సభి పు జేస్తున్నాము. స్థానిక స్వపరిపాలనా శ్రాంతివలన మంచి చెడ్డలను గ్రహించి వానిని హిందూజాతియందు జేరనితీరుల కనుగుణముగా నాచరించుట మేము సంగతులను పరిశీలించితిమి. నేను ప్రత్యేకముగా నొకటిచేయున సమర్థించితిని. దాని ప్రభుత్వమువారు యోచించుచుండ, ఇతర నాయకులకుంటే మితవాద నాయకుల లభింపరాదు నన్నారు. వారిలో క్రొవీ వనకత్తులగు ప్రభువులుగలరు. మేము 14 గురుముంటిమి మాలో 8 గురును సంస్కరణ సంఘము విచారణచేసిరి. ఇతరులందరినీ మరల యేకాభిప్రాయములలోను వారు సాత్వికము పుచ్చుకొనలేదు. మేము మొత్తము విభావమును తయారుచేసి సంస్కరణ సంఘమువారికి సమర్పించితిమి దిల్లీలోని యంశములందుగా నామూలాగ్రముగ చర్చించితిమి. సంస్కరణ సంఘపు కఠిన్యలకు ఒక్కొక్క శ్రుతిని ఇచ్చితిమి. శ్రుతికలకు మాద పంపితిమి. అదిజ్ఞాప్తి శ్రుతిలోని సంగతుల నాధారముచేసికొని మితవాద సభ్యులు సాత్వికమిచ్చిరి.

మేమిదియో సభలు జరిపి ఉపన్యాసము లిచ్చితిమి. మొదటిసభ జూన్ 24-వ తేదీని నేమనలు రివల్యూక్షన్లులో జరిగెను. అందఱలోని లిఖిత పత్రమువారు సభకువచ్చిరి. మాంజేగుగారు మాట్లాడుదురని ప్రకటించితిమి. కాని వారు ప్రాన్సులో పనియుండుటచే రాజీనామాచేసిరి. వారికి బదులుగా చార్లసు రాబర్టుగారు మాట్లాడిరి. శ్రీనివాసశాస్త్రి, సమరకుమార్తెగారును నేనును ఆకడ ఉపన్యసించితిమి వారికి వారి లిఖితపత్రములోని వాగ్దానములను ప్రసంగించిరి. ఇండియాలోని జైల్లూకులకుంకెన యెడల స్వపరిపాలనాధికారము నకు భారతీయులు తగియున్నారని, వారునుచిరి. నేనును నావిశ్రుతులను చాలసభలలో పంపింపించితిమి ఎన్నోసార్లు లో నేను "భారత్ ప్రగతి కరమనదేశం" గురించి యుపన్యసించితిని. దీనికి చాలమంది జనులనుండి విలంబితుల ప్రభువు గారును సభాధిపత్యము వహించిరి. స్వపరిపాలనా తీర్మాన ప్రాచీన భరిత విషయముల పూర్వముగా తెలియని నేమను కృత్యపరచితిని. అందఱలోని వచనముచేయుట చేసినసభకునే సభ్యులకు విహించితిని. దానికి మహమ్మదీయు ప్రభువులకు వచ్చిరి. కానిస్టాంటు నోపిలవరమును తదితర ప్రాంతములను టర్కీ రాజ్యమునుండి వివక్షింపబడదని నేనాడేపించితి.

ప్రజాక్షేమమునకు పాటుపడుచున్న చాలమందిని మేము గంధర్వించి మాట్లాడితిమి. శ్రుతికల మనయందును మాఖముగ నుండుటను పరిచితిమి. నేను చాలమంది శ్రుతికాని ర్యాపాకులను దర్శించితిని వారందఱునకు దయతో వాదించితి. వారి మనస్సులను చాలమారులు యుండిరి. వారు గెలలు క్రిందకుంటే శ్రుతికలను భరితవర్షము విషయమై యుద్ధమొనర్చు క్రొవీకు ఉత్సాహమును వ్యక్తికరుచుచున్నది. నన్ను దర్శించి సంగతులను తెలిసికొనుచు శ్రుతికలన్నియోతను ప్రతినిధులను నాయుద్ధము పంపించెను. నేను వారిలో చెప్పిన సంగతులు మన తెస్తరు గార్తెయను, డెయిలీ న్యూసు, పోల్ మోల్ గెజట్టు, సెడే అబ్జర్వరు ప్రతిక మున్నగువానిలో ప్రకటితములయ్యెను. రైతుల విషయమునకు సర్ రాక్రితు జోస్స గారును, డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ ప్రతికాధికారి బర్నూము ప్రభువుగారును మితవాద నాయకులలో విలంబిచిరి. భారతీయు ప్రతికా నిర్యాపాకులలో సోక సంఘము సాపేక్షమయ్యెను. సామ్రాజ్యశక్తి గా సంఘము నకు ఒప్పుచున్న ప్రభువు అభ్యుత్థులు. సామ్రాజ్యసంఘములో భారత ప్రతికా సంఘమున కుబంధము ఉండునట్లు ఏర్పాటు చేయుదురు. సంస్కరణపు తేర్పాటులనుగురించి సంగత్యభా

వమును కల్పించిన డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ ప్రతిక యభ్యుక్తుల ఆగస్టు 20 వ తేదీ క్రొవీకులలో తెలిపిన వాదనములను కల్పించుటయును నడుపుచున్నది. అందులో తెలిపినదానికంటే భారతీయుల కెక్కువసంస్కరణములకు ప్రసాదించుటయును గాని తక్కువ ఇత్యుగూడదు. కంటాబు అల్లరుల గురించియు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల ఇబ్బందులను గురించియు కూడ మితవాద నాయకులకు కృపిచేసిరి. మాంజేగుగారిలో మేమిన్నియోసాకులు మాచుటించి కంటాబులో శిక్షితులైనా దాని కరణించి విమదలచేసి, ప్రభుత్వముతో సంబంధము లేని వారిని సభ్యులుగా చేర్చుట విచారణసంఘమువారిచే విచారణ చేయించుటయు నని మేము వాదించితిమి. దక్షిణాఫ్రికా కృతవారము విషయమై మేము మాంజేగుగారిలో మాచుటించితిమి. వారు నుమారులుగ సమాధాన మిచ్చిరి. అంగ్లేయుల భారతీయుల విషయమై చాల అనుభూతులను నన్ను. ఇట్లుచేర కృష్ణును నుండలేదు. మేము చెప్పకొనిన దంతయు వారు క్రొవీకు విసిరి. సంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టవలయునని అంగ్లేయులు కోరుచున్నారని. మితవాదల నందులకు సమాధాన పంపవచ్చునని వారు తలచుచున్నారని. సంస్కరణముల విల్లు విషయమై చి కు తే మి యు క లు గ వు. మాంజేగుగారు చాల క్షామాశక్తిగా పనిచేయుచున్నారని సంస్కరణసంఘపు ప్రెస్టును నెన్నవరము ప్రభువుగారు న్యాయదృష్టితో పనిచేయుచున్నారు.

కే. సి. రాయ గారు.

తమ యుద్ధవలయులను గురించి చెప్పటకు కే. సి. రాయ గారిద్వారా లేదు. బాబు గారు చెప్పిన వాగ్దానములకును చెప్పటకేయుండునని వారు నడిచిరి. బాబు గారు నాయకులుగా నుండుటచేతనే మితవాదుల నాయకులము అర్హులుగా నెలవేరని సంస్కరణములవిల్లు విషయమై వారిట్లుచేడిచిరి. మేము చెప్పినదంతయు సంస్కరణ సంఘమువారు సావల్యముగా విసిరి. నెన్నవరము ప్రభువుగారు చాల కఠినమును చూపించిరి. మనముకోరినదంతయు మనకిచ్చుక వోయినను సంస్కరణ సంఘమువారి రిపోర్టు మనకునుబాటుగా నుండును. విల్లుకు కృతికలయరు లేక పోలేరు. వారు ఆక్షేపణలను చూపుదురు. చట్టంలో సరికరణలను తెచ్చి దయ మాంజేగుగారు సర్వహిందూజాతిని నుకం మెసిది కాదు. వారికి మన మన్ని విధముల సాహాయ్యము చేయవలయును. నీవూ ప్రభువుగారు భారతీయులకు చాలసేక పోయియున్నారని. ఉన్నత జడవులకు భారతీయుల లంకరించుచో వారిట్లు జేకేసేర చేయగలగునది యభ్యుక్తి పరచుచున్నాము. మనకు కృతికేకముగా కొందఱున్నారు. వారు అల్ప సంఖ్యాక లైనను పంపకు బడి యెక్కువగా నున్నది. క్లుప్తము ప్రభువు సంపాదించిన ఇండియాను మాంజేగు గారును మెన్నుపర్చు ప్రభువుగారును నిర్లక్ష్యముగ అవరించుచున్నారని వారు నిర్భయముగ నుచువుచున్నారు. వారికి అవకాశము దొరకనవచ్చును వారి ముఖ అతకాముల చెయ్యకమాదురు. వారి వాదము నిరాధారమైనదని మనము అంగులకు చూపవలయును. సంస్కరణముల కలర సభయలకును మైత్రిపుర కమిషని కనపరుపవలయును. మన మదరమును సంస్కరణములు నిర్విఘ్నముగా సాగుటకు కలిసి పనిచేయవలయును. అన్ని పక్షములవారు కార్యాచరణమును క్రధాన లక్ష్యముగ నుచుకొని కలిసి పోవలయును. అంగ్లేయులకు మన మీద నడు ద్దేశములు కలవు కాని వారి దృష్టికంతయు వారివ్యవహారములలో నిమగ్నమై యుండిన. మనవ్యవహారములను చూచుటకువారికి తీరకలేదు. సంస్కరణముల విల్లుకు కామస్కంధలో ప్రవేశపెట్టి చర్చ జరిగవచ్చును సభ్యులు చాలమంది యుండలేరు. కాని దానిని బలపరుపవలసి కచ్చినవ్యక్తులు వారు మనమున్నట్టిగ బలపరచిరి. విల్లు స్వయానము నిర్ధారణ కావండిన సమయమునందు నీడెన్తము, యెట్టునున్న గువారు దానిని నిరాకరించుటకు తీర్మానములను ప్రతిపాదించు వచ్చునని వారి ప్రయత్నముల వలన మనము భయపడవలసివచ్చెను. హిందూజాతి విషయములను వర్ణమొలువారికి లేకవుటకు ప్రత్యేక సంఘము సాహాయ్య భూతముగా నుండును. అందుచే నింగ్లండులో భరితచేయుగురించి మిత్రముగను యాక్రమముగా అంగ్లేయుల జనపుటపరము. ఇంగ్లండులోని రాజ్యాంగకక్షలతోచేర మనవారిలో కొందఱు చాల పారభాటు చేయుచున్నారు. అంగ్లేజాతికంతకును ఇండియాలో ప్రసక్తి యుండవలయును గాని ఒక జాతియ వారికి మాత్రమే యుండ కూడదు. లోకప్రభువులలో ప్రజాస్వాత్య ప్రవాహము ప్రస్తుతము మనకు కట్టుకొమ్మకలె నున్నారు. వారిసాధుభూతి తిగి హితులకు మనమేమియు చేయనూడదు.

సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు.
సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారిట్లు నడిచిరి— నేను సంస్కరణముల సంఘమువారియందు సాక్ష్య మిచ్చుటయేగాక చాలమంది శ్రుతికలుగను, రాజకీయవేత్తలకు, శ్రుతికాని ర్యాపాకులనుద్దరించి భరితవర్షములో వరిపూర్వము కావలసిన సమస్యలకు గురించి తెలిపియుంటిని. ఇంగ్లండు ప్రజలు తమసాంఘికవ్యవహారములలో జడి ముగిసోవుచుండిన సమయమునందు భారతీ రాజ్యముల లక్ష్యవేకువెల్లిరి. వారిదృష్టిని మరలించుటకు కృష్ణులకునే యుండిన. భరిత రాజ్యములందుకు చాల శ్రమపడి పనిచేసిరి. వారు తమ యుద్ధములను వారికిజోధించిరి. నుర్రేంద్రనాథబాబుగారు చాల కృపిచేసిరి. రాజ్యములందఱును కృత్యసారము పనిచేసినను, మితవాదులు సంస్కరణములపట్టుచు ల నిపుణులతో పనిచేసిరిని చెప్పకలేదు.

అగ్రము ఎరువు:— లై సెన్సేతేవండ అగ్రమును ఎక్కడికైనను ఎరువులే చేయవచ్చును. నిరోధము అన్నియు తొలగించబడినది.

క్రొవీకు ఆట:— చుట్టకుగ జాలలోని కంపటియొద్ద జరిగిన క్రొవీకు ఆటలో హిందువులు గెలుపు కలిగినది. రాసలింగ కులము ప్రసిద్ధ ఆటగానికి తెయ్యురూపాయలు ఒకూ పలికేసిరి.

ఇండియాలో విమానములు:— విమాన సంచారమును పరిశీలించుట కొక మంత్రిని సంయుక్తము నియమించిరి. పార్కురుగానిని ప్రత్యేకముగా చేర్చిరి. అతడు కార్యదర్శిగా నుండును. ప్రానుదలచినవారెవరికి ప్రాయశఃపని దొరకనము వారు ప్రకటించిరి.

ప్రయాణములు:— బ్రిటిషుజేతలునుండి యిండియాకు రాదలచినవానికి స్థలము చూపుటకు రెండుకాలకు ప్రత్యేకముగా పుచ్చుకొంటిని మొత్తము అక్టోబరు నెలలో 1000 మంది వెళ్లవచ్చును. 500 టిక్కెట్లు ప్రత్యేకముగా వడికొంఘములవారి కిచ్చుబడునని ఇండియా మంత్రిగారు తంత్రివాదనచేసిరి.

స్త్రీయకు ప్రయాణములు:— కాన్టాలియా నుండి స్త్రీయకు నెవ్రెంబరు 26 వ తేదీని లివర్పులులో బయలుదేరి బొంబాయి చేరుకునుచున్నది. స్థానీయులు మెయిలు స్త్రీయకు నెవ్రెంబరు 11 వ తేదీ టిసాలతోను, 60 మంది ప్రయాణికులతోను నెవ్రెంబరు 80 వ తేదీని బొంబాయికి వచ్చెను. వారేలియా స్త్రీయకు కూడ బొంబాయి చేరుకును వచ్చెను. దానిలో భారతీ రాజ్యములలో కాక కుదిరిపోయి మహారాజా, ఇ ఛర్ కరంజీ సుఫానాచీయులు వచ్చిరి.

భారతీయ వర్తక సంఘము బొంబాయి:— ఈ సంఘమువారి వార్షికసభ ము|| మాసిలామెమోతాగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. వ్యాపారపరిశ్రమసక్తి విపరీతముగా నున్నది. జాగ్రూకతతో పనిచేయిచో చాలసప్తము కలుగును దీనిని గూర్చి ప్రజలు నీతిగలిగి క్రమరింపవలెననిగాని కానన ముకన రులులేను. పారిశ్రామికసంఘమువారి నూచల నిపుడైన దొరకనమువారు నుండిన లాభము కలదు. రాష్ట్రములందు వ్యాపార పరిశ్రమ కాఖలను భారతీయ మంత్రికము న నుంచవలెను. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము నియ్యవలెను. చర్యముల ఎరువులైనై 100-కి 15 వంతున పన్ను చేయబడింది. అధినేశములకు తువువో 100-కి 10 వంతున పన్ను చేయబడునని దొరకనమువారు తెలిపిరి. అధినేశములకు జేతకమువారుగూడ మనజేయువకు స్వల్పముగనై సావర్యముల కల్పించుటకు దక్షిణాఫ్రికా జాతి గు జేకములవారు కేలము ప్రాతిపాల్యము చేయవచ్చును. అట్టివో వారి కేల సావర్యముల కలిగి పరలెను. ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము లేని కారణమున నిట్టిపోని కలుగుచున్నది. శ్రుతికలజేతములకు దొరకనము వారి సావర్యముల కలిగించ రనుటకు వీలులేను వారికట్టిప్రతిక కలుగజేయబడిన వాగ్దేయమును చేయవలయును తిట్టించును. మారకము లేలు దివిదనమును మారములకు కలన గూడ చాల నష్టము కలుగుచున్నదని మహారాగారు నడిచిరి. విమృట జహంగీరు పెటిటుగారు గూడ మాచుటించిరి. పెటిటు గారు రభ్యములకు పోరావార్తల గారు హాస్యములకును నియోజించబడిరి.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England British Railway Struggle. Government Preparedness. More Men Resuming.

LONDON, September 30.
General satisfaction is expressed at the manner in which the public has stood the first day of the real strike, but nobody blinks the fact that the Union leaders have not yet played their last card. On the other hand the manner in which the Government is meeting each fresh emergency has given an undoubted feeling of confidence. The chief cause of uneasiness now lies in the industrial districts. One hundred and twenty thousand miners are idle in South Wales alone. But hitherto there have been no serious disturbances. Reports are continually arriving of more railwaymen returning to work, thus expediting the resumption of the services which have hitherto been mostly run by volunteers. The Companies' reports show that the Great Western on Monday ran 200 trains and the Great Eastern, 150. Thirty thousand volunteers registered at one recruiting station in the centre of London alone for railway service, while it is stated that enough skilled volunteers are available to run every bus in London.

The Union's Financial Position.

The papers, analysing the financial position of the National Railway Union, think that funds are sufficient to carry on for a month, but that would involve complete insolvency and destroy the sick funds and pensions.

Warning to Newspapers.

In an interview last night Mr. Thomas warned the newspapers that unless the newspapers change their attitude towards the railway strike, the composers would strike.

Acts of Sabotage.

LONDON, September 30.
It is officially stated that railway services are improving. Schedules prepared by the Companies yesterday were exceeded. Some minor acts of sabotage were reported yesterday. In one case during the night the red danger lights of certain signals were altered to green, but there was fortunately no loss of life. Necessary steps have been taken to prevent a repetition of such acts.

Satisfactory Food Distribution.

The distribution of food continues satisfactorily, thanks largely to the admirable spirit and the efficient work of volunteers. Offers of volunteer service have been overwhelming. They are being collated as rapidly as possible and calls for service will be issued increasingly from to-day. Railway horses and livestock abandoned by the strikers are being cared for. The London and Brighton Company deny that seventy five per cent. of their drivers and firemen have resumed work.

Effect on Italy and France.

The strike is greatly affecting Italy and France owing to the smallness of the quantities of coal received from Belgium, America and Germany.

Protection of Returning Men.

The Ministry of Labour states that in view of the doubts expressed regarding the position of railwaymen remaining at work or resuming work, the Government desire to make it clear that they undertake not only to afford such men every protection during the present crisis, but also to safeguard their interests as railwaymen against any measures of prejudice to which they might afterwards be exposed owing to such action.

The Engineers' Decision.

The Executive of the Amalgamated Society of Engineers has decided that members shall remain at work, but not do work previously performed by the Railwaymen now on strike.

Sympathy Strike Offers.

Mr. Thomas, in a speech in London, said that he would not continue to refuse offers from other Trade Unions to strike in sympathy. It is uncertain at present what will be the effect of this statement.

Improved Railway Services.

LONDON, September 30.
The situation continues to improve. Suburban railway services are quite good while the services to the great provincial centres are improving hourly. Practically all the trains are being run during the day, owing to signal difficulties during night. The London tubes are beginning to reopen. The strikers are reported to be resuming in various centres, but apparently the number up to present is small.

5.30 P. M.

It is officially announced that an extended railway service is operating to-day. Foodstuffs are substantial and distribution continues to be satisfactory. Strict economy of all foodstuffs will be necessary, particularly milk, in order that children may not suffer, also most rigorous economy of petrol and coal in the interest of the whole community.

Vehicle Worker's Decisions.

5.45 P. M.

The Executive of the National Union of Vehicle Workers has instructed members not to touch any Railway work including food supplies.

Face Meeting Abandoned.

At the request of Government the last three days of the Newmarket meeting have been abandoned. This involves the Jockey Club Stakes.

Increased Price of Meat.

LONDON, September 30.

Owing to the increasing cost of production the food ministry has raised all prices of meat by two pence and a farthing a pound.

British Railway Strike.

LONDON, September 30.

The transport workers' federation, with which Busmen and Tramwaymen are associated, has delayed action until to-morrow.

Defence of Trade Union Principle. At Any Cost.

In consequence of an attack on several trains, along the Firth of Forth coast, an armed guard is accompanying each train. Seven railwaymen have issued an ultimatum, that they will withdraw pumpmen unless the military guarding the tunnel are withdrawn. The railwaymen and transport worker executives conferred to-day, after which the latter issued a statement that, none of its efforts can definitely restrain the members from supporting the railwaymen. The executive of the federation considers this warranted and declares that it will stop at nothing to defend the trade union principles. The executive foreshadows important decisions, by the representatives of the organised labour in the conference to-morrow.

General Out-look Critical.

LONDON, October 1 2.25 A. M.

A meeting of the Executive of the licensed vehicle-workers last night decided to postpone the action as regards buses, trams and taxicabs, until the meeting at Caxton Hall to-day of the organised executive of transport workers, besides unions constituting transport workers. The meeting will be attended by shipbuilders, boiler makers, engineers, railway clerks, postal federation and general workers union. The General outlook is regarded as critical. As it is believed that the purpose of transport workers is to force the railway settlement by threat of sympathetic general strike, twenty-thousand miners have been thrown idle in Lothians and Lanarkshire by the railway strike.

Trade Union Movement.

Its Economic Status Involved in the Present Crisis.

LONDON, October 1, 4.33 A. M.

To-day's meeting at Caxton Hall will be momentous, for the statement issued by the Executive of the transport workers announcing the meeting, declares that the economic status of the entire trade union movement is involved in the present crisis, into which the union of Railwaymen has been thrust. Moreover the statement, which Mr. Thomas issued at the Railwaymen headquarters last night, declares that, offers of assistance for railwaymen received show that "the challenge to the whole trade union movement, made by the Government and enthusiastically endorsed by the press, is accepted." Mr. Thomas however declares that, despite this he is limiting the issue to railwaymen's case regarding which he has not closed the door to negotiation.

London Tea Sales.

LONDON, September 30.

Three million pounds of Indian tea were auctioned yesterday. Prices were easier and demands less keen.

Value of Rupee.

Effect of U. S. Competition.

LONDON, September 30.

It is pointed out that one result of the rise in American exchange will be to render the United States a less keen competitor for South African gold. At the present rate of exchange, the margin of profit on gold shipped to the United States is only about fifteen per cent, compared with nearly sixteen per cent. on the gold shipped to India. Consequently, recovery in the value of sterling in New York will tend to make rupees cheaper, or, at any rate, check the rising tendency of the rupee.

The I. C. S. Examinations.

LONDON, September 30.

The Civil Service Commission announces that qualifying examinations under the reconstruction scheme for the Indian Civil Service and Eastern Cadetships, etc., announced to begin on the 2nd October will not be postponed, but candidates prevented from attending by the strike will be enabled to qualify later.

Germany

German Terrorists.

Extremists' Villainy.

Social Democrats' Denunciation.

LONDON, September 30.

BERLIN:—A Conference of the Social Democratic party passed a unanimous vote of confidence in Herr Noske, Minister of Defence, who vigorously denounced the extremists, who had outdone a thousandfold the worst sins of the old rulers, in the shape of terrorism, villainy and violence. He said:—If we are to survive, we must rather sacrifice a couple of thousand mad fools than a nation of sixty millions.

Germany's War Material.

Unauthorized Disposal.

LONDON, September 29.

PARIS:—The Council has accepted the resolution presented by Marshal Foch, outlining the measures to prevent Germans disposing without authorisation, of the air material. The Council has decided to insist on the amounts already realised by such unauthorized disposal being handed over. The Council has also accepted the report of the military representatives regarding the distribution of material among the Allies.

Germany and the Baltic.

Recall of Von der Goltz.

LONDON, September 30.

COPENHAGEN:—A telegram from Berlin states that Von der Goltz has been finally recalled from the Baltic provinces, after unsuccessfully endeavouring to persuade the troops to withdraw.

Disarmament of Germany.

Postponement Urged.

LONDON, September 30.

PARIS:—The Chamber, by 262 votes to 188, passed the vote of confidence in the Government, arising out of a motion favouring the immediate opening up of the interallied negotiations, with the object of assuring the disarmament of Germany. The Government acquiesced in the terms of the motion, but urged the postponement until ratification of the Peace Treaty.

Dominions

The Prince's Tour.

On the Return Journey.

(B. C.), September 30.

The Prince of Wales arrived here yesterday from Vancouver and opened the provincial Exhibition, planted trees and presented war decorations. He was given a wonderful welcome by a dense crowd, in which the Japanese residents took part. The Prince subsequently began the return journey through Canada, "Via" the Southern Canadian Pacific Railway. Crowds waited for hours on the stations to cheer the Prince.

Belgium

Belgian Miners.

Referendum on General Strike.

LONDON, September 30.

BRUSSELS:—The Congress of Belgian miners voted in favour of taking a referendum on the question of a general strike in November, in the event of non-compliance of the demand for a minimum wage.

Austria

Starving Austria.

Means of Procuring Money for Food.

LONDON, September 29.

VIENNA:—The Council of Ministers has decided to sell the wonderful art treasures valued at one million crowns, in order to obtain money to the feed people.

Austrian Peace Treaty.

Yugo-Slavs to Sign.

LONDON, September 30.

PARIS:—It is announced that the Yugo-Slavs will sign the Austrian peace treaty.

Holland

Future of Luxemburg.

Result of Plebiscite.

LONDON, September 30.

LUXEMBURG:—The plebiscite resulted in 10,345 votes in favour of the continuance in power of the Grand Duchess Charlotte, against 9,214 in favour of a Republic; 6,378 voted for economic union with France and 2,117 for economic union with Belgium.

Norway

Norway and the League.

LONDON, September 30.

CHRISTIANIA:—The Committee appointed to consider Norway's entry into the League of Nations has reported unanimously in favour of doing so.

Italy

Situation in Fiume.

D'Annunzio's Activity.

LONDON, September 30.

ROME:—A telegram from Fiume says D'Annunzio has ordered interruption of telegraphic communication with Agram. It is stated that he is warring against Yugo-Slavia.

General

LONDON, September 30.

WASHINGTON:—Mr. Brand Whitlock has been appointed ambassador to Belgium.

LONDON, September 30.

WASHINGTON:—The American business men are facing the loss of ten million dollars daily, in consequence of the cancellation of sailing to British ports.

(ASSOCIATED PRESS.)

Steamer Movements.

BOMBAY, September 1.

The S.S. "Castalia" sailed from Liverpool for Bombay on the 26th.

BOMBAY, September 30.

The mail steamer "Plassey," with the outward mails of the 11th September, and 60 passengers arrived in Bombay at 7 this morning.

The B. I. S. N. Company's "Neuralia," with troops and civilian passengers, arrived this morning. Among the latter were the Maharaja of Jodhpur, the Chief of Ichikaranji, the Hon'ble Mr. E. N. Banerjee, Mr. K. C. Roy, and Mr. C. P. Ramaswami Iyer.

Indian Telegrams.

(ASSOCIATED PRESS)

Bombay

Moderates and the Reforms. Some Impressions from England.

BOMBAY, October 1.

Among the passengers who arrived in Bombay to-day by the S. S. "Neutana" were the Hon'ble Mr. Surendra Nath Banerjee, President and Mr. K. C. Roy, members of the Moderate Deputation, and Mr. C. P. Ramaswami Iyer of the Home Rule League Deputation, which had proceeded to England in connection with the reforms. An "Associated Press" representative asked Mr. Banerjee what his impressions were about the work of the Moderate Party and prospects of the Reform Bill now before Parliament. Mr. Banerjee said in reply, speaking for the Moderate party, he had no hesitation in saying that they, including every member of the party, did their best in helping forward the objects of the deputation according to their lights and their opportunities. They had a very busy time of it, and speaking for himself, he might say he never worked harder, as he had, in addition to the work of the Committee, to serve on another committee to which he had been appointed by the Secretary of State, to study institutions of local self-government, with a view to their applicability to Indian conditions and he had to submit a separate report of his own for the consideration of the Government. In reply to a question about the strength of the Moderate deputation, Mr. Banerjee said that they were the strongest of Indian deputations in point of numbers, and included some of the most prominent men in the public life of India. They were 14 in all, and 8 of them were examined by the Joint Committee, the largest number among any of the deputations examined. On being asked how they proceeded to work, he said that they prepared a memorandum on the Bill for the Joint Committee. It was a full and comprehensive document which was printed, circulated among the members of the Joint Committee, and sent to newspapers. It was on the basis of this memorandum that the members of the Moderate Deputation gave their evidence before the Joint Committee.

Asked whether this was the only work done by the Moderate Deputation, Mr. Banerjee replied in the negative. They addressed several meetings, the first of which was held at the National Liberal Club on the 24th June. It was a meeting of London Liberals, and Mr. Montagu was announced as the chief speaker, but he was detained in Paris on account of the Peace Conference. Mr. Charles Roberts spoke in his stead. Mr. Banerjee, Mr. Samraiah, and Mr. Banerjee spoke at the meeting, and a member of the Liberal Party following them, said that it was the type of men whom they had in India, he was of opinion India was well qualified for responsible Government. There were also several other meetings addressed by Mr. Banerjee and his friends. Mr. Banerjee delivered an address at a crowded meeting at Essex Hall upon "India, Past and Present," under the presidency of Lord Dalhousie, in which the burden of his speech was that the principles of self-government were quite known to ancient India. Mr. Banerjee also presided at a meeting of the Muslim community in London attended by leading Mahomedans in London, in which he protested against Turkey being deprived of Constantinople and home lands.

In answer to another question Mr. Banerjee said that the most important work they had to do, was to interview public men and secure the sympathy of the press. He saw many of the leading journalists, and he received nothing but kindness and sympathy from them. The great English journals to-day took a far greater interest in India than they did 4 months ago. Some of the most representative to him for interviews which were published in the "Manchester Guardian," in the Daily News, "Pall Mall Gazette," "Sunday Observer," etc. Sir Roderick Jones, Director of "Reuters Agency," and Lord Burcham, proprietor of the "Daily Telegraph," entertained the Moderate journalists to a lunch. A press organization had been formed of Indian journalists, which was to be affiliated to the Empire Press Union, of which Lord Burcham was the president. The "Daily Telegraph," which was extremely friendly, and said that the message of the 20th August must be scrupulously maintained, India might get more but nothing less. The Moderate deputation also interested itself in the Punjab and South African questions. They had several informal conferences with Mr. Montagu, and they urged the grant of a general amnesty and the appointment of an independent commission to enquire into the Punjab disturbances, and those in other parts of India. Lastly, the Moderate party organised a united deputation on the South African question, to which Mr. Montagu gave a sympathetic reply. The deputation, which was headed by Mr. Banerjee, was, said Mr. Montagu, the largest and most influential deputation of Indians received by him in London. In conclusion, Mr. Banerjee said that the Indian situation in England to-day was far more encouraging and satisfactory than it had been within his recollection. The Moderate party claim that they had a considerable hand in the matter. As a party they always received attention and sympathetic hearing and there was every disposition on the part of the British public to introduce the reforms which would conciliate the sober and moderate section of Indian opinion. He took a hopeful view of the prospects of the Reform Bill, and spoke in high terms of Mr. Montagu, of the Joint Committee and of the courtesy and fairness of Lord Selborne, Chairman.

Mr. K. C. Roy [Moderate deputation] was unwilling to give his impressions, and said he had little to add to what Mr. Banerjee, as president of the deputation, had said. Their success was greatly due to his leadership and judgment, for which they were all grateful. Touching the Reform Bill, Mr. Roy said.—The Joint Committee has given us a full and complete hearing and Lord Selborne has some times exhibited Job's patience. Without trying to anticipate their verdict, I may say that their report may be favourable to us though we shall never get all we want.

But there will be opposition and counter-opposition and amendments when the report comes before both Houses. Mr. Montagu's task will by no means be pleasant, and he will need all the support he can get from us. Lord Sinha has proved himself a great national asset, and has showed how Indians in responsible positions could do great work for their country. I must warn you that there is a small influential and reactionary party but at present unimportant, against us. They freely assert that Lord Clive won India and Mr. Montagu and Lord Chelmsford are trifling with it. They will not hesitate to strike when a favourable opportunity arises. It ought to be our duty to show the British public that their slander is baseless and the reforms can only solidify the Indo-British connection. We must, therefore, address ourselves to the task of making the reforms a great success and for this all parties must combine and come to an understanding on a workable basis. The average Briton has the very best intentions towards us, but he is so preoccupied with his own domestic wide world problems that he has no time for us. At all readings of the Indian Reform Bill the attendance in the House of Commons was very poor, but when it came to the question of support, the House voted wholeheartedly. In the final reading of the Bill, stalwarts like Lord Sydenham and Col. Yates may yet move for the rejection of the measure, but the prospect does not frighten me. The proposed select committee of both Houses will be extremely useful in keeping the Houses in touch with Indian affairs and hence a propaganda on sound and modest lines in England will be required. Some of us are making a great mistake in identifying ourselves with party politics. India should rightly belong to the British nation, and not to any party. At present India's strongest friend is the Tory democracy, and we should do nothing to alienate their sympathies.

Mr. C. P. Ramaswami Iyer (Home Rule League Deputation) said:—In addition to giving evidence before the Joint Committee I had the privilege of meeting many prominent statesmen and journalists belonging to various parties and schools of thought and endeavoured to interest them in the problems awaiting solution in India. The members of all the deputations arrived in England at a time when the international and domestic preoccupations of the people were at their highest and the difficulty of arresting their attention was indeed very great. Nevertheless the Indian delegates, one and all, worked very hard and preached their respective propaganda in private and public meetings. None was more indefatigable than Mr. Surendra Nath Banerjee in the many sided endeavour to influence the English public, and it must be stated that though all the deputations did their best, the work of the Moderates was the best organised in the matter of reforms.

When batches of Indian delegates started on their voyage a few months ago the air was thick with rumours and prophecies and many unfriendly Indian papers and many also of the sympathisers prognosticated that English people would be confused by the multitude of counsel tendered by apparently irreconcilable schools. Happily the evidence given before the Joint Committee demonstrated that there was in main fundamental agreement amongst all politicians barring few exceptions characterised by straightforward petulance and merely destructive attitude. The advocates of the non-Brahman cause and the Welby group would have gained considerably by refraining from personalities and invective and it was obvious that they put themselves out of court by such tactics though in some amongst them there was sobriety of reasoning which is often absent in controversies carried on in India. This has proved that the aim of all Indian reformers are substantially the same but in my opinion our disorders were due largely to the Government of India's recent despatches which awakened many to the reality of the situation and to the inutilty of idealist theorising. We ought never to forget the services of those Englishmen like Lord Southborough, Sir Stanley Reid and Sir Michael Sadler who bravely espoused the Indian cause with statesmanlike perception of the essential needs of India and advocated their views before the Parliamentary Committee. The Joint Committee has practically concluded its labours and I understand that it will begin its discussion of the scheme said before it after examining a few more witnesses early in October. It would be a rash thing to predict the result of its labours which were conducted with patient and anxious sympathy. But I think I shall not be guilty of exaggeration when I forecast the probability of some advance over the draft Bill and rejection of many of the newer theories of the Government of India including a separate purse and retention of subjects like secondary and higher education among reserved subjects.

As a result of my visits I am deeply impressed by two characteristics of western life—the wonderful organisation and its economic efficiency. In our politics and social work we need this organisation and recognition of the importance of well-conducted, continuous and constructive propaganda backed by adequate resources and characterised by definiteness and perseverance. The marvellous effect on national life produced by industrial progress and economic self-reliance is another revelation which in times ahead of us ought not to be lost sight of. Above all it is necessary for us to realise in these days of rapid reconstruction that India cannot ally herself to one political or economic party or group but must enlist the support and active co-operation of all justice loving Britons.

The Bombay Nuisance Case, Judges' Decision.

BOMBAY, September 30.

Judgment was delivered this afternoon by Mr. Justice Shah and Mr. Justice Hayward in the application preferred by Sir Cowasjee Jehangir against the order passed by the Chief Presidency Magistrate on the application of Major Porter. Their Lordships delivered separate but concurring judgments discharging the rule. Mr. Justice Hayward observed that Sir Cowasjee might possibly have been better advised and more successfully had he not made his Males conduct the prosecution and he had preferred regular proceedings for binding over the respondent Major Porter. He, however, did not prefer that course. The facts found in His Lordship's opinion were fully within the very wide scope of the section and order passed and was within the jurisdiction of the Chief Presidency Magistrate under Section 144 of the C. P. C. His order, therefore in His Lordship's opinion stayed and rule was discharged.

Mr. Justice Shah in the course of his judgment said that the matter was of a civil nature and the Magistrate's order was a temporary order which would expire on the 20th of next month, and during that time Major Porter if so advised would have an opportunity to file a suit for the nuisance complained of and to obtain any relief pending the suit. His Lordship at the end of his judgment remarked having regard to the position of the parties it was not improper to express the hope that both parties might act hereafter in a spirit of forbearance and that further action in connection with that nuisance might not be necessary. Mr. Justice Hayward expressed his approval of these remarks.

The Punjab

LAHORE, October 1.

The "Tribune" writes:—There is a rumour to the effect that Justice Chevis and Justice Raouf of the Punjab High Court have been appointed to revise the judgment of the summary trials. We hope the rumour is unfounded because what the people expect in this case is that the Government will appoint Judges unconnected with the Punjab.

We are informed, writes the "Tribune," by a correspondent that the local Government has dropped the case against nine out of the 12 accused in what is called Lyallpur case and has decided to prosecute the remaining three who are all pleaders. Mr. S. S. Harris has been appointed as Special Magistrate to try the case. The hearing commences on the 6th October.

Calcutta

Storm in East Bengal.

CALCUTTA, October 1.

Communication with the interior of the districts in Eastern Bengal, which had been disturbed by the recent storm, is now being restored, and news of devastation and havoc is pouring in from all sides. From these reports it seems that loss of human life is not small. In almost all the rivers and canals dead bodies of animals and men are seen floating. It is impossible to make even a rough estimate of the loss of property. The District authorities are now devising means to help the sufferers while all the Magistrates, and police officers and men are busy in rescue work and doing out immediate relief. Student volunteers are very helpful and assisting the authorities at great personal risk and sacrifice. The distressed people have not only to be fed and clothed, but will have to be supplied with building materials, as the majority of the poor in the interior have been rendered homeless. District officials, with the help of leading non-officials of the locality, are forming committees to raise money and will begin relief work at once, but, the greatest difficulty lay in making proper sanitary arrangements. In the interior villages, the sources of supply of drinking water have been polluted. The process of decomposition has already set in, owing to the pollution of river water by the dead bodies of men and animals and wreckage of huts and trees. The District Magistrate of Dacca has formed a relief committee, with a donation of Rs. 5,000, and has started relief work in the Manikganj and Munsiganj sub-divisions, which are most seriously affected.

Indian News.

About and Around.

It is understood that Lord Hunter, Chairman of the Committee of Enquiry into the Punjab disturbances, will arrive in India about the end of October.

Lieutenant R. J. Winsanley, I. A. R. O., died of disease. (Reported in casualty list No. 816.)

The B. I. S. N. Company's "Kard" passed Suez on the 27th ultimo and is expected in Bombay on the 6th instant.

Representatives of Local Governments and Administrations who are now in Simla are conferring with the Government of India on the question of provincial settlements.

The Government of India have telegraphed to the Secretary of State with a view to facilitating the grant of passages to commercial men returning to India.

The death took place yesterday afternoon of Pandit Sevanath Sastri, at the age of 72, at his Calcutta residence. He was the founder of the Sadharan Brahmo Samaj and a number of associations and colleges. He was a Brammo missionary for over thirty years and a great social reformer.

His Highness the Rajah of Pudukottah, accompanied by his Dewan, V. R. Dorai Rajah, B. A., and Mr. Baillie of the South Indian Railway Company, arrived at Pudukottah on Saturday evening under the usual salute. His Highness on arrival was received by the important officials at his palace and was offered garlands. He visited the "Old Palace" on Sunday morning and inspected the palace jewellery there.

In the Quadrangular Central Provinces cricket match played at Kamptee, commencing from the 21st ultimo and finishing on Tuesday, the Hindus scored a victory against the Presidency. The Parsees scored a victory against the Mahomedans, and finally the tournament between the Hindus and Parsees ended in a draw on Tuesday. The veteran cricketer Rajlingam was presented with a purse of Rs. 1,000 for having created a liking for such games in those provinces.

జూ బు లు

I

ప్రాచీనద్యౌర్విద్యసంఘము

అయ్యో, బాబులారా! మేముగారు ప్రాచీనద్యౌర్విద్య సంఘము లేకపోవుట కడు సంతాపము. ఈ సమయము కొంతమంది విద్యార్థులు ఇట్టి సంఘాన్ని నడుపుట ప్రయత్నములు చేసిరి కాని యది కొనసాగలేదు. ఎటులయినను ఈ సంఘము లేకపోవుట విధియనియు అట్లు చేయకపోవుట మన అసమర్థత వెల్లడియ్యు ననియు మనవి చేయుచున్నాము. ఈ సంవత్సరము ఏడాది ఒకమాదిరిగా జరిగి ఇకముందు జనవరి 1 వనానికి పోలి సమావేశము కూడవచ్చును అన్ని నిబంధనలు పూర్తిచేయకపోయినను, కావున బాబులారా! నున్న ప్రాచీనద్యౌర్విద్య సంఘము ప్రస్తుతము నెలపుటకు నచ్చినవారు కలసి ఒక చిన్న సంఘముగా ఏర్పడి ప్రతికూలముగ నోటిను ప్రాచీనద్యౌర్విద్య సంఘము అందరినీ కార్యము సాధ్యము చేయవలయునని కోరుచున్నాము.

ఒక ప్రాచీనద్యౌర్విద్య.

II

శిక్షితరణములు ఆంధ్రులారా?

అయ్యో, కొన్ని దినములకుండు శిక్షితరణము ఆంధ్రులారా? అక్కరలేదు! అత సమస్య కొంతవరకు ఆంధ్రవాణియందు చచ్చిపోయినది. విశాఖపట్టణ మండలమునందు శిక్షితరణములు ఆంధ్రులై యని గతము మెంటువారు తీర్మానించినట్లును గత సంవత్సరమున జరిగిన విశాఖపట్టణమునందునభయము అందుల కంగీకరించినట్లును 1918 సంవత్సరం మేనెల 10, 21 తేదీలలో వెలువడిన ఆంధ్రపత్రికయందు జూచితిరి. ఇంత చర్చ జరిగినను ఆంధ్రప్రదేశ్ లు లేవనను ఈవిషయమై తమ యభిప్రాయము మంతవరకు వెలుపుట లేదు. రావుబాబులకు కందు కూరి ఏకైకంగాంపుతుంటుంటు గారు తమ ఆంధ్రకృతుల చరిత్రయందు ఫక్కి వెంటకు సరసయ్యగారు ఆంధ్రులని నిరూపించినారు. ఏ టెల్లెగ్రాములకులన నిట్టియాధారములనేకములున్నవని తలచుచున్నాను. ఇందు విషయమై ఆంధ్రులచక్రమును తరిలిన మాత్రేన సుచానీయ తలచిన వీనినిజమున ఆంధ్రలోకమునకు తెల్లడి చేయుటకు ప్రార్థించుచున్నాను.

దేవులకులి వేంకటరావు.

III

ఆంధ్ర క్షత్రియులు.

అయ్యో, శ్రీమత కలహరి పీఠధరరావుగారి సదుమ, ఆంధ్రక్షత్రియందు ప్రకటించిన ఆంధ్ర క్షత్రియ విషయక, వ్యాసరాజును చదివి యాచార్యమైన వెంకట సంకతులను గ్రహించుభాగ్యము గలవారమైతిమి ఇందు ప్రజలు గ్రహించవలసిన సారాంశము జాతివేరయినచక్రము పీఠధరరావుగారి! కాని యందు జాతివేరయినను అవధియై ద్వియా శ్రీమత పీఠధరరావుగారు నిర్ణయించి యుండలేదు. ఒక ఆచార్యమైన విషయమున ప్రజలే పెట్టి నప్పుడు దాని స్వరూపమును పూర్తిగ వివరించుట యుక్తము. కనుక కాలవ జాతి మూడవ జాతిగనో రెండవ జాతిగనో అనగా వైశ్యులు గనో క్షత్రియులుగనో పరిణమించి అక్కడకు నిలచిపోవునో లేక ఒకటవ జాతిగ అనగా బ్రాహ్మణ జాతిగ పరిణమించునో యీ జాతివేరయిన రహస్యమును శ్రీమత పీఠధరరావుగారు సిద్ధాంతీకరింపవలసియున్నాడు. పరిణామ మెప్పుడును కొంతవరకు వచ్చి నిలచిపోవుట యసంభవము గదా! కావున శ్రీయంత పీఠధరరావుగారు ఆచార్యముగా కొనిపెట్టిన యయ్యమైన జాతి వేరయినయొక్క తరమావధిని నిర్ణయించుట ప్రథమ కర్తవ్యమై యున్నది.

జాతి వేరయిన తరమావధి నుజ్జానవు

శ్రీ రాజా నల్లపరాజు మీరా అయ్యత

కుని రామరాజుగారు.

IV

గోదావరీలంకల రయితలసభ

అయ్యో, గోదావరీజిల్లాలోని లంకలను పీర్లు కాలపు మరతుమీద అనురక్తమునకప్పుట కట్టి యేర్పాటులు చేయుట యంతరీమో స్వయంగా జిల్లా యుద్ధాగ్రీయులను, అనాద్య గ్రీయులను, రయితలను కలుపుకొని తెలిసి కొనుటకు గవర్న మెంటువారి యుత్తర్య చొప్పున రివిన్యూబోర్డు మెంబరు హా

సరదిను మే. లాయకురంగారు 14 ఆక్టోబరు తేదీని గోదావరీజిల్లాకు వచ్చుచున్నాడు. ఆమెంబరుగారు 28 తేదీ వరకు నీజిల్లాలో నుండురు. 14 తేదీ మధ్యాహ్నమున రాజ మండ్రీ లంకలను తరీయింతురు. 16 తేదీని రాజ్ కోట సమావ థు లంకలను చూతురు. 17 తేదీని గవ్వవరమున, 18 తేదీని రాజ్ గ్రామమున, 19 తేదీని ఆలమూరున మకామచేయుదురు. 20, 21 తేదీలను కోటిపల్లి లంకలను పరీక్షింతురు. 22 తేదీ మధ్యాహ్నము కాకినాడ చేరుదురు. 28 తేదీ జిల్లాసంఘము వారు పంపెడు రయితల దీప్తిపేషకను కలుసుకొందురు. బోర్డుమెంబరుగారు సంచారముచేయు ప్రత్యేక సలహా సమిప థు లంకల రయితలను పారిన దప్పించి మనవిచేయు తగ్గ విషయ ములకు తనావ్వలదారులు సావకాశము గల్గింతురు. జిల్లా సంఘమువారు పంపదలచిన దీప్తిపేషక మెంబర్లు చెప్ప బోవు విషయములను సంగ్రహముగ మిమెరాండము వ్రాసి యిచ్చుటకు కలెక్టరుగారు సంఘమువారిని కోరిరి. ఇకారా మరతుల తపిస్తీళ్లలో స్వల్పముగ ప్రాయశ్చేదములు కనబడు నుండుటలనను, పూర్వపు నెటియులోవలె లంకలు అనురక్తము గావలెనని కొందరు, ఇప్పటివలె కలంపాటవద్దతియే మంచి దని కొందరు, ఇకారా కాలనిర్ణయమును గురించి 5, 10, 15, 20 రోజులు గడువు కావలెనని కొందరు, లంకలకు కిక్కునేర్ప రతి వైక కలంపాట కూడ యుండరాదని కొందరు తల పోయు చుండుటలనను, కలెక్టరుగారు కోరిన మిమెరాండ మును జిల్లా సంఘ కార్యదర్శులు తమ, పూచీమీద తయారు చేసి యిచ్చినయెడల నే కాభిప్రాయము సాధ్యము కానేరను దీనివలన లంకల గ్రామముల రయితల సమావేశము ముఖ్య ముగ దోచి, కట్టినరైతులన్నాడ, కూల్లవోటిపల్లి మొదలగు గ్రామముల లంక రయితలు ఆక్టోబరు 8 తేదీ బుధవారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు రామచంద్రపురము తాలూకా ఆలమూరు గ్రామమున గోదావరీ లంకల రయితలు సమావేశమగుటకు నిశ్చయించబడినది. ఈ సమావేశమునకు రాజమండ్రీ, రాజ్ కోట, అమలాపురము, రామచంద్రపురము కాకినాడ తాలూకా లరయితలు ఆహ్వానింప బడిరి. లంకల రయితల కక్ష మున పీఠధర పాటుపడుచున్న నుంకవిల్లి నుబ్బారావుగారు సభానిర్వాహక భారమును వహించ నంగీకరించిరి. లంకల గ్రామముల రైతు లందరును ఆక్టోబరు 8 తేదీ జాటికి ఆలమూరు తప్పక వచ్చి చేసి తమనిర్విరాధిప్రాయములను తీర్మానించిన యెడల వాని ననుసరించి మేము మిమెరాండము నిర్ణయనే కలెక్టరుగారి కనుప్పించగల్గుదుము. రివిన్యూబోర్డు మెంబరుగారి యెదుట కాకినాడలో హాజరుకావలసిన దీప్తిపేషక సభ్యుల యెన్ని కము ఆలమూరు సభలోజరక బడును.

కాకినాడ దుగ్గిరాల సూర్యప్రకాశరావు, 30-9-19 సంయుక్త కార్యదర్శి.

V

ఇది యెట్టివ్యాయము.

అయ్యో, ఈమధ్యజిల్లాజడ్డీగారు అమలాపురములో నున్న మనసుల కోర్టులను తరీయింతుటకై కాబోలు దయ చేసివారు. 28-9-19 తేదీని అమలాపురమునందలి న్యాయ కాదులందరును ప్రత్యేకముగా దప్పించుటకు నెలవడికి వాం యనుచుతిబడిన శ్రీవారిలో కొన్ని విషయములను గురించి విన్నవించుకొనినది తెలియుచున్నది. న్యాయమున సంక తులు విన్నవించుకొనిన బాగుగనే యుండునుగాని ప్రకాశి ప్రాయమునకు త్వరితగతమున సంకతులు చెప్పిరి! రాజ్ కోట కోర్టు ఎప్పటికిని అమలాపురములోనే యుండవలెననియు, రాజ్ కోటలో బహు దొరకవనియు, కోర్టు పెట్టుటకు తగిన బిల్డింగులేదనియు, కోర్టురాజ్ కోటకు మార్చినయెడల చాలచి త్కలుండుననియు మొదలగు సంకతులు శ్రీజడ్డీగారిలో విన్న వించిరి! అహ! ఇది యెట్టివ్యాయము? కోర్టు రాజ్ కోటలో పెట్టుట కష్టమగును యువయోగము కొరకుగదా! అట్టివో లేని యధికారము వహించి వీట్లు వచించుట నాయవిరుద్ధము. జడ్డీగారు మాత్రము వారిఅభిప్రాయముతో నేకీభవింపక, త్వరితకాభిప్రాయమునే యిచ్చిరి తెలియుచున్నది. ప్రకా శిప్రాయమునే ప్రభుత్వమువారు గౌరవించుటగాని ప్రత్యేక త్వరల యభిప్రాయములు నెర్పవు. ఇకముం దిట్టి విషయమున ప్రవేశించవలసిన అమలాపుర న్యాయశాసులు ప్రార్థించుచు నున్నాము. త్వరలో రాజ్ కోట కోర్టు రాజ్ కోటకు మార్చి కష్ట దారుల బాధలు తగ్గించుట ముఖ్యవసరమని ప్రభుత్వము వారికి విన్నవించుచున్నాము.

ఒక కక్షి దారు.

VI

ప్రాధానిక పాతకాలోపాధ్యాయుల యిడుములు. అయ్యో, నెవ్వెంబరు, 18-వతేదీ ఆంధ్రదినపత్రికలో ఒక విలేఖరి "కాకినాడ తాలూకాబోర్డులోని స్వల్ప జీతములుగల పాతకాలోపాధ్యాయులను, సర్వస్వతంత్రులైన ప్రసిడెంటు గారు ప్రకటించుటలవలె వర్ధించుచున్నామని వారికి తగదని పంపిలింది యోదవజెప్పేది వారు కాదు" అని వ్రాసియుం డిరి. ఇది ఇట్లుండగా 27-9-19 తేదీ ఆంధ్రదినపత్రికలో తెనాలి తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు గారు వ్రాయించిన ప్రత్యు త్తరమును పంపిలింపిన యెడల, వారు "వైఖాత రెట్టుపూసి నది" తెలియక మానదు. యుద్ధపు ట్లెట్లవన్న లిప్పించుటకు కత్తిలేదట గాని, తనివారములు బహులు పెట్టింతుటకు ఆర్థుల లిప్పించారట! ఏమనిన బహులు చెడిపోవునట! ప్రయి కేటు సాతకాలలు వృద్ధియగునట! ఏమి! యిదిచిత్తము! అంత ప్రయత్నము పాతకాలలు వృద్ధియగు వోట్లు, సర్కారు బహులనుంచుచునీ ఏ. జి. వో. లో ఉన్నది? అట్లు తనివారములు బహులు పెట్టింపినందుకు గ్రామములన్ని పెట్టింపవలసినవల వైన నిర్ణయించు కేట తోచలేదు. అడిగితే అదివారి పనికాదం యరు. ఎంతవరకు విచారించినను టీచరులు కొట్టుకుకగాని, పెట్టుకుకన్నట్లు తోచుటలేదు. సాధము! ఈ యుద్ధపు ఆ ఒక్క తాలూకా బోర్డులోని టీచర్లే అత్యధిమంబులను. దాదాపు అన్ని తాలూకా బోర్డులన్ని ఏకరీతియే నే బూతు కొని కార్యదీక్షకు వహించుచున్నది. ఈ విషయమై కేటలను తాలూకాబోర్డువారే అంతప్రయత్నమును గట్టుకొనుటలేదు. ఒక సమయములో ఇంస్పెక్టింగ్ ఆఫీసర్లు మరొక సమయములో తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటు ఏకారణము చేతనైనను ఒక రిద్దురు టీచర్లును బ్రాహ్మణులే చేయవలసి వచ్చినపుడు అలిం తులో దాదాపు ఇరువది టీచర్లుయినను స్థాన భర్తవ్యమును బొందక మానరు. ఇందులో ఒకచతుర్మూలమునకునున్నది. ఏ ఆశీషులైన ఒకటిచరు మీద విద్యార్థిని యొక మైర డ్యూటీ లోగాక, మరొక కారణముచే అయ్యాయ ఆంధ్రులించ గానే, అలింతులో సమానజీతము మీదగాని, లేక ప్రమోషన్ మీదగాని వాని స్వగ్రామమునకు దూరముగా బదిలీచేయుట తటస్థించుచున్నది. ఇదంతయు రహస్యముగా జరుగును. నిరస రాధియెం ఆ టీచరు పిడుగుకుంటి యీవార వినగానే అధికాన్ దగ్గరకు వెళ్లి మొట్టొక యెక్కో యీ స్వల్పజీతములో నాకు యీబదిలీ యేమిటి? కలుపుకాలములో ఆక్యకారక మును గావూకునుచు కుటుంబ భారమెట్లు నిర్వహించుకో గలను? పాతకాలైన యెడల తిరిగిచాలకాలమునకుగాని వర పలిపుటజే? కామూలు రిజల్టు యెక్కోమకు జబ్బుగాలేక నాకిట్టి దుర్గతి బట్టుటకు కారణము దురదృష్టముగా నున్న జే? అయ్యో నాగతియేమి? అని విలపించగా అంత కధికాన్ 'ఇప్పుడు కొత్తగాపెట్టిన స్కూల్కు అనుభవనీయులైన ఉపాధ్యాయులు యుండవలెను. ఎల్లకాల మొక గ్రామములోనే యుండవలసిన సిద్ధాంతమేమి? మేమందఱును బదిలీలగుట లేదా! ఇప్పుడు నీవు తెల్లనియెడల ఇకమీదనీవు ప్రమోషన్ యియ్యబడనేందు. (ప్రాతస్కూలుకు బదిలీచేసినవో) నీవు గట్టివాడవనే తలచి, ఆమూలును దాగుచేయుటకై చేసి వాము. అని చల్లని కబుర్లతో కన్నీళ్లు కుడిచిపంపుదు. స్థల మునుగాని పాలమునుగాని సంపాదించి, ఒకవోటనే టీచరు స్థిరముగా నుండవలసినవో, వానిని వై అధికాన్లు సాధించు టకు, వైకరించుటకు ముఠిక సులభము. ఎందుకనిన ఒక వోటనే స్థిరవాడుకై ఉండవలసిన టీచరు "తనదిలో నెప్పు డును కొంత యెండుకొనును." ఒకవేళ కాలకర్మ వశము వలన స్కూల్ ఫలితార్థములు ఒకనొకప్పుడు బాగుండ నినవో, మొటనే వై అధికాన్లు "నీవు గ్రామములో స్థిరముగా ఉండవలసినవో స్కూల్ విధులు బాగుగా నెరవేర్చుకో వలెను. అట్లుకానివో, నింకొక వత్సరమునకు సీన్ గ్రామ మునుంచి దూరముగా బదిలీ చేయుచును." అని కఠినముగా ఉత్తర్యు లిచ్చినయెడల, 'వానిగుండె గభేయమి' తనయూ ఉచ్చిని వినియోగ పరచి, తన స్కూలు పునర్నిర్మి విష యమై తప్పక పాటుబడును. లేక వానిప్రతియే అట్టిదై నవో కష్టము లకుభవింపియే తీరను. అప్పుడు వానికర్మావ భవమునకు ఎవరేయందురు! అట్లుగాక, గజెటు అఫీసర్ల వలె ఒకమూలనుంచి, ఇంకొక మూలను బంతులవలెనే విసరివేసి యెడల వారిగతియేమి? ఈ స్వల్పజీతములో నీ కాటకక ర్మములలో, రెండుపూటలకు జీకాకాలేక, ఒకపూటకే భుజించి 'అలోలక్షణ' అని వస్తుపంపిన వారి నెందరుపా థ్యాయులను మనము కర్ణార మాయమంతులము! ఈసంగతి లన్నియు సర్వజనైక నేత్యములే గాని, కమ్మయూసిన గంఠల గావు. అయినను నీ అరిణ్యకోదశమును వినువాడవరా?

ఒక ఉపాధ్యాయుడు.

